

Si₂ carta jë₁ ca₂ tǎ₂ tǐn₃ a₂ ca₂ jmo₃
San Pablo ne₄ dsa₂
CORINTIOS

Jmo₅ Pa₄ si₂ jë₁ ca₂ tǎ₂ tǐn₃ a₂ chein₃ ne₄ Guá'₅ i₂ chan₂ juig₂ Corinto

¹ Jniá₂ Pa₄, co₂ nǎ₅ 'éi'₃ ca₂ jmo₃ 'ñiog₅ Diú₄, a₂ líng₅ jan₂ dsa₂ i₂ chen₄ quián₅ Jesucristo, jmo₂₃ si₂ la₂ co₂ lǎ₅ quian'₅₄ rǐn'₅₄ jniog₄ Timoteo a₂ dsian'₄ ne₄ guá'₅ quián₅ Diú₄ i₂ chan₂ juig₂ Corinto, quian'₅₄ ca₂ le₃ jǐn₃ gué₄ dsa₂ sián'₂ i₂ tén₅ le₃ quió'₅ Diú₄* i₂ chan₂ le₂ tan₅₄ 'uë₃ Acaya. ² Jui₁ jme₂ gu'₅₄ bá₄ Diú₄ 'nia'₂; jui₁ tion'₅₄ bá₄ 'nia'₂ le₁ 'ág₄ tei₄ jmo₅ Diú₄ Jmei₂ jniog₄, jmo₅ Te₁ gui'₅₄ Jesucristo nǎ₃.

Ca₂ ñág₃ uig₅ Pa₄

³ Jui₁ jme₂ juin'₂ jniog₄ Diú₄ Jmei₂ Jesucristo Te₁ gui'₅₄ quián₂, ia₁ 'éi₂ bá₄ i₂ lín₅ Tia₅₄ quián₂ i₂ ñí₄ ñéi₂ dsí₅ jniog₄; i₂ 'éi₂ bá₄ Diú₄ i₂ jmo₅ lián'₂ dsí₅ jniog₄ chong₂. ⁴ 'Éi₂ bá₄ i₂ jmo₅ lián'₂ ja₁ con₂ jniog₄ jǎ₄ ca₂ le₃ jǎ₃ 'e₂ o₂ i₁ dsí₅ cha₂, le₂ jaun₂ gué'₂ jniog₄ táng₃ lé₂ le₃ jmó₁ lián'₂ dsí₅ jui₁ lia'₂ i₂ chan₂ o₂ i₁ dsí₅ ñág₅ uig₅. Lé₂ le₃ cué₅₄ jniog₄ lián'₂ dsí₅ jui₁ lia'₂ jmo₅ Diú₄ ja₁ con₂ jniog₄ guio₅₄. ⁵ Ia₁ le₂ nǎ₅ jui₁ lia'₂ ñág₄ jniog₄ jmí₁ uig₅ jué'₂ lin₃ a₂ ca₂ can₃ Cristo, ján₃ bá₄ le₂ nǎ₅ táng₃ tǎ₂ le₃ quian'₅₄ Jesucristo guéi₁ jniog₄ lián'₂ a₂ le₃ chong₂ dse₃. ⁶ Jaun₂ nǎ₃, chi₂ jua'₂ ñág₄ jnia'₅₄ uig₅ chong₂, le₂ nǎ₅ le₃ cha₂ lián'₂ ja₁ con₂ 'nia'₂ jaun₂

* **1:1** lit. “dsa₂ jñió₅.”

lión'₂ 'nia'₂ ně₃; o₃ chi₂jua'₂ guei₂ jnia'₅₄ lián'₂ 'e₂, ján₃
 bá₄ le₃cha₂ lián'₂ ja₁con'₂ 'nia'₂, jaun₂ lé₂ le₃jmó'₂ tió'₃
 'au'₂ 'e₂ uig₅ cha₂, jui₁lia'₂ jmo₂ jnia'₅₄. 7 Caun₂ bá₄
 le₁'ág₄ dsi₅ jnia'₅₄ le₃ja₁con'₂ 'nia'₂ a₂jmó'₂ tió'₃ 'au'₂
 a₂lión'₂ 'nia'₂ ně₃. Ia₁ ne₄ bá₄ jniog₄, ně₁jua'₂ quen'₅₄
 'nia'₂ ηag'₅₄ uig₅ a₂ηag₄ jnia'₅₄, ján₃ bá₄ le₂ně₅ guéi'₁
 'nia'₂ lián'₂ a₂guéi₁ jnia'₅₄ a₂cuë₃ Diú₄.

8 Chei₂ jnia'₅₄ 'nia'₂ le₂ně₅, rin'₅₄ jniog₄, ia₁
 a₂'niog₂ jnia'₅₄ a₂le₃ηi'₅₄ 'nia'₂ 'a₂lia'₂ lě₅ o₂me'₅₄ dsi₅
 a₂ca₂quián₁ jnia'₅₄ le₂tan₅₄ juig₂ tio'₅₄ 'uë₃ Asia. 'Nio₅
 lin₃ bá₄ uig₅ ca₂ηag₄ jnia'₅₄; 'ηio₅ lin₃ guei₂ ta₁ a₂tióng₂
 jnia'₅₄, ca₂lia'₂ jnia'₅₄ mei'₂ tsá₃ ca₂'uá₂ co₂ηei'₅₄
 a₂tsá₃ ma₃jme₁tián₂. 9 Con'₂ siá'₂ lág₂ jnia'₅₄ a₂tsá₃
 ma₃jmiḡ₄ cha₂ quián₂ jnia'₅₄, ně₂jag₄ bá₄ a₂ma'₂i₄
 'éi'₃ dsióg₃. La₁ tsá₃ a₂nag₅₄, ia₁ ca₂le₃jě₃ a₂i₃ηág₂
 jnia'₅₄ jaun₂ ca₂jmo₃ ta₁ a₂ca₂jme₁tin₅ jnia'₅₄ a₂'éin₂
 le₃quió'₅ Diú₄, on₃jua'₅₄ le₂quián₂ jnia'₅₄ guio₅₄. Ia₁
 i₂'éi₂ bá₄ lín₅ i₂jme₂jen'₅₄ 'lag₄. 10 Ia₁ ma₂lió₂ bá₄ Diú₄
 ne₄ 'mú₃ gau₂ jaun₂, ton'₂ caun₂ lió₂ bá₄ jui₁lia'₂
 jmig₄ ně₃. Jaun₂ le₃ja₁con'₂ 'éi₂ bá₄ ma₂'éi₁ jnia'₅₄
 caun₂ dsi₅ a₂lió₂ ne₄ jui₅ 11 chi₂jua'₂ jme₁'o'₁ 'nia'₂
 chi₂leng'₅₄ Diú₄ o₄quián₂ jnia'₅₄. Chi₂jua'₂ juin₅ dsa₂
 i₂mi₅ ne₄ Diú₄ o₄quián₂ jnia'₅₄, ján₃ bá₄ juin₅ dsa₂
 i₂cuë'₃ ti₁'mag'₄ Diú₄ ne₄ ca₂le₃jě₃ a₂dse₃ a₂jme₃'o₅₄.†

'E₂ lě₃ tsá₃ ca₂ηe₄ Pa₄ juig₂ Corinto

12 Cha₂ caun₂ cosa ja₂ tē₅ dsi₅ jnia'₅₄ ton'₂ guio₅₄
 jnia'₅₄ quiong₂ 'í₁ tē₂dsi₅, lei₅₄ jnia'₅₄ a₂lé₂ le₃jang'₅₄
 jág₁ dsau₅ a₂chong₂ jmo₂ a₂dse₃ a₂tí₅ ne₄ gua'₅₄ 'uë₃
 la₂, jui₁lia'₂ jme₂ti₃ Diú₄, la₁ 'ηio₅ lin₃ guě₄ le₃ja₂con'₂
 'nia'₂. Ia₁ a₂'ua₁ dsí₅ bá₄ Diú₄, ma₂ca₂jme₃'o₅₄

† 1:11 A₂lin₅₄ chog₅₄ si₂: “o₄quián'₂ 'nia'₂.”

a₂chong₂ jnia'₅₄ le₂nē₅; on₃jua'₅₄ ia₁ a₂tag₂ jnia'₅₄ guio₅₄. ¹³ Ca₂le₃jě₃ a₂jua'₂ jnia'₅₄ a₂tio'₅₄ ne₄ si₂ carta quián₂, tsá₃ 'e₂ a₂siá'₂ jua'₂ jnia'₅₄ jua'₅₄ a₂tsá₃ tin'₂ 'nia'₂ 'í'₄, o₃ a₂tsá₃ ŋí'₂ 'nia'₂. ¹⁴ Jaun₂ 'ín₂ dsi₅ jnia'₅₄, ju₁lia'₂ ma₂ca₂rē₃ŋí'₂ 'nia'₂ quián₂ jnia'₅₄ ja₁lín₅₄, ján₃ bá₄ le₂nē₅ le₃ŋí'₂ 'nia'₂ lia'₂ rē₂ŋia₅, ia₁jaun₂ lé₂ le₃dsiá'₁ 'nia'₂ jág₁ tá'₅ o₄quián₂ jnia'₅₄, ton'₂ lé₂ le₃dsiá'₁ jnia'₅₄ jág₁ tá'₅ o₄quián'₂ 'nia'₂ ján₃, jē₁ma₂ca₂tě₂ jmi₄g₄ quió'₅ Jesús Te₁gui'₅₄ quián₂.

¹⁵ U₁ig₅₄ ia₁ caun₂ bá₄ 'ei₅ dsi₃ ca₂le₃jě₃ a₂nē₅, jaun₂ jme₁lín₂g₂ nei₅₄ i₁jing₁₂ de'₂ jniá'₅ 'nia'₂ a₂l₁jmo₃ lián'₂ 'au'₂ 'nia'₂ 'ŋio₅ lín₃, ia₁ dsió₄g₄ i₁jing₁₂ 'nia'₂ ta₁tin₃ ráun₂. ¹⁶ Jme₁dsi₂jio₅g₅ dsi₃ jme₁i₁ŋi₁₂g₁₂ ja₁tion'₅₄ 'nia'₂ lia'₂ ma₂'eng₅₄ ju₁5 guio₃ ju₁5 Macedonia; jē₁ma₂tě₂ rē₁nég'₄ táng₃, jaun₂ i₁jing₁₂ táng₃ 'nia'₂. Ia₁ lín₂, 'nia'₂ bá₄ jme₁'o'₁ a₂lé₂ dsió₄g₄ jniá'₂ tē₂ Judea. ¹⁷ ¿O₃ bá₄ lín'₂ 'nia'₂ a₂'ei₅ caun₂-tin₃ dsi₃ a₂juá'₅ le₂nē₅? ¿O₃ bá₄ lín'₂ 'nia'₂ a₂lě₅ jág₁ quió'₃ lia'₂ lě₅ jág₁ quió'₅ dsa₂ i₂tsá₃ 'én₂ i₂lě₁qui₂co₅ jág₁ quió'₅, nē₃ rē'₂ juá'₂ “ján₅,” nē₃ guē'₂ “jan₂'ón₄” táng₃? ¹⁸ Tí₅ bá₄ jág₁ quián₂ jnia'₅₄, ju₁lia'₂ tí₅ jág₁ quió'₅ Diú₄; líg'₂ jmi₄g₄ jua'₅₄ a₂lě₁cuē₂ jnia'₅₄ jág₁ quián₂, jua'₅₄ a₂jua'₂ jnia'₅₄ “ján₅,” con'₂ siá'₂ “jan₂'ón₄” táng₃. ¹⁹ Ia₁ Cristo Jesús i₂lín₅ Ja₁ŋi'₅₄ Diú₄ i₂qui₂'ín₅ jnia'₅₄ i₂nio₄, chei₂ 'nia'₂ quian'₅₄ Silvano,‡ Timoteo nē₃, 'éi₂ nē₃ tsá₃ líg'₂ jmi₄g₄ jua'₅₄ a₂lě₁qui₂ca₂co₃ jág₁ quió'₅ jua'₅₄ nē₃ rē'₂ juá'₂ “ján₅,” nē₃ cón'₅ “jan₂'ón₄” táng₃. Tē₂le₃ quian'₅₄ Cristo, a₂dsau₅ dsón'₂ bá₄ jág₁. ²⁰ Ia₁ tē₂le₃ quian'₅₄ 'éi₂ bá₄ rē₂ti₃ ca₂le₃jě₃ jág₁ a₂cuē₂₃ quió'₅

‡ 1:19 Lia'₂ chen₂ Silvano co₂rē₂ quian'₅₄ Silas.

Diú₄. Jaun₂ tē₂le₃ quian'₅₄ 'éi₂, jua'₂ jniog₄ a₂méi₃, ia₁ a₂dsau₅ dsón'₂. Jaun₂ le₂nē₅ lé₂ le₃jme₁juin'₂ jniog₄ Diú₄. ²¹ Jaun₂ 'ñiog₅ bá₄ Diú₄ jmo₂₃ tē₂le₃ ja₁con₂ jnia'₅₄, quian'₅₄ guē'₂ le₃ja₁con'₂ 'nia'₂ ně₃, a₂tióng₂ jniog₄ tiá₂ le₃quíó'₅ Cristo. 'Ñiog₅ bá₄ Diú₄ ma₂ca₂ag₃ jniog₄ ně₃. ²² Ma₂ca₂j móg'₂ jniog₄ léi₄ co₂'nió'₄ quian'₅₄ sello quió'₅, ton'₂ ma₂cuiin₃ Jme₂dsí₂ Jñió₅ quiáin₅ tē₂dsi₅ jniog₄, ně₂jag₄ bá₄ cu₄ a₂ma₂ron₅ dsi₂jñiá₄, a₂ma₂lág₅ jniog₄ léi₄ a₂dsi₁no₃ jniog₄ dsi₁guéi₁ a₂cuē₃.

²³ Chi₂jua'₂ tsá₃ ma₂ca₂lē₃ dsióg₄ juig₂ Corinto lia'₂ con'₂ lē₅ ma₂i₃jio₅ dsi₃, jág₅ bá₄ Diú₄ ia₁ tsá₃ 'nio₃ jniá₂ a₂cán'₂ 'nia'₂ o₂me'₅₄ dsi₅ a₂tsá₃ ca₂dsióg₃; ia₁ ně₁jua'₂ tsá₃ le₂jaun₂, caun₂ bá₄ 'ei₅ dsi₃ o₁jñia'₅₄ 'mú₃ ca₂quín₂ quió₃. ²⁴ On₃jua'₅₄ a₂'niog₂ jnia'₅₄ a₂jme₁gon₂ ne₄ 'a₂ lia'₂ 'én'₂ 'nia'₂, ia₁ ma₂tión'₂ bá₄ 'nia'₂ tiá₂ a₂'éng'₂. Jñia'₅₄ lia'₂ 'niog₂ jnia'₅₄ jmó₁ ta₁ co₂dsia₅ quian'₅₄ 'nia'₂ ia₁jaun₂ le₃cha₂ gué₄ o₂'ñió₃ dsi₅ ja₁con'₂ 'nia'₂, ia₁ o₄quíó'₄ a₂'én'₂ bá₄ 'nia'₂, tión'₂ 'nia'₂ tiá₂.

2

¹ Jaun₂ ma₂ca₂dsia₃ jniá₂ dsi₃ a₂tsá₃ ma₃i₁jing₁₂ táng₃ 'nia'₂ tē₃ 'lia'₂ dsi₃. ² Ia₁ ně₁jua'₂ i₁jmo₃ 'lia'₂ 'au'₂ 'nia'₂ bá₄ jniá₂, ¿'ein₂ bá₄ i₂jmo₃ jéin₄ jniá₂ 'io'₂? Jñia'₅₄ lia'₂ 'nia'₂ bá₄ i₂ma₂nē₂jmo₃ jniá₂ 'lia'₂ 'au'₂. ³ Jaun₂ lē₃, ca₂jmo₃ si₂ ca₂juá'₃, ia₁ tsá₃ 'nio₃ jmó'₂ 'nia'₂ 'lia'₂ dsi₃ jē₁ma₂dsióg₃, ia₁ 'nia'₂ dsón'₂ bá₄ ca₂tíng'₂ jmó'₂ a₂jéin₄ 'io'₂ jē₁ma₂dsióg₃. Ia₁ caun₂ bá₄ 'ei₅ dsi₃ ja₁con'₂ 'nia'₂ a₂dsióg₄ 'ei₅ dse₃ dsi₃, le₂jaun₂ a₂'ei₅ rē₂ 'au'₂ 'nia'₂ ján₃. ⁴ Ia₁ a₂jme₁quian₄ o₂i₁ dsi₅, tē₃ ca₂tán'₂ dsi₃, jme₁ca₂jmo₃ jniá₂ si₂ jaun₂, ca₂le₃jě₃

jme₁'o₅ jniá₂. La₁ on₃jua'₅₄ jaun₂ ca₂juá'₃ ia₁jaun₂ tiá'₃ 'lia'₂ 'au'₂ 'nia'₂ ján₃; tē₂le₃ ia₁jaun₂ le₃ŋi'₅₄ 'nia'₂ 'a₂ lia'₂ lē₅ dsi₃ a₂'nióg₃ 'nia'₂ 'ŋio₅ lin₃.

Ca₂'én₂ dsáu₁ jan₂ dsa₂ i₂ca₂'náu₂ dso₄

⁵ Nē₁jua'₂ chan₂ i₂ma₂jmo₃ a₂cha₂ o_{2i1} dsi₅, on₃jua'₅₄ jmá'₃ ja₁con₂ jniá₂ ma₂jmo₃ quian₅₄ o_{2i1} dsi₅; le₂jio₅ ja₁con'₂ 'nia'₂ bá₄ ca₂jmo₃ ca₂la₂ a₂ma₂ca₂quian'₂ 'nia'₂ o_{2i1} dsi₅ ca₂le₃jíng'₃. A₂juá'₅ jniá₂ “a₂ca₂jmo₃ ca₂la₂,” ia₁jaun₂ tsá₃ lin₄ uig₅ tin'₅₄ 'nia'₂ jág₁ nē₅. ⁶ Co₂'nió'₄ uig₅ a₂ca₂cuē'₅₄ 'nia'₂ dsa₂ 'éi₂ jē₄ le₁ŋi'₂ 'nia'₂ ca₂le₃jíng'₃, tió'₅ bá₄ co₂nē₅. ⁷ Ca₂tín'₂ bá₄ 'nia'₂ ně₃ jmó'₂ 'ua₁ 'au'₂ 'éng'₄ dsáu₁, jmó'₂ táng₃ 'nia'₂ lián'₂ dsí₅, ia₁ con'₂ tsá₃ ŋó₅ nē₁jua'₂ ca₂tán'₂ co₂ŋei'₅₄ dsí₅. ⁸ Jaun₂ chi₂len'₄ jniá₂ 'nia'₂ a₂jme₁jniag'₂ táng₃, a₂dsón'₂ 'niói'₃ 'nia'₂. ⁹ Uig₅₄ jaun₂ bá₄ ma₂juá'₃ bá₄ jniá₂ le₂jŋiá₅ quian'₅₄ si₂ a₂ma₂tsíng₂ ne'₅₄ 'nia'₂, a₂jŋia'₅₄ con'₂ ca₂caun₃ 'í₁ bá₄ quián'₂ 'nia'₂ o₁ne₄ nē₁jua'₂ jmó'₂ dsón'₂ 'nia'₂ con'₂ lē₅ ca₂le₃jě₃ jág₁ a₂juá'₅ jniá₂. ¹⁰ Jaun₂ ně₃, jui₁'e₂ guě₃ 'a₂ lia'₂ lē₅ dsáu₁ rín'₂ 'nia'₂ a₂'éng'₄, ján₃ bá₄ le₂jaun₂ le₃jmo₅₄ jniá₂ dsi₃, 'én₄ bá₄ jniá₂ dsáu₁ dsa₂ 'éi₂. Ia₁ jui₁lia'₂ dso₄ a₂ma₂'én₃ jniá₂, chi₂jua'₂ 'e₂ caun₂ dso₄ ma₂'éng₃, o₄quián'₂ 'nia'₂ bá₄ ma₂jmo₃, tē₃ne₄ Cristo. ¹¹ Jmo₅ jniá₂ le₂nē₅ ia₁jaun₂ tsá₃ jo₃ i₂sē₃dsen₃, ia₁ a₂ne₄ rē₂ bá₄ jniog₄ 'a₂ lia'₂ lē₅ mai₅₄ 'io₅ 'éi₂.

Tsá₃ rē₂ jme₁'ei₅ dsí₅ Pa₄ jui₂ Troas

¹² Jaun₂ jme₁ca₂dsió₃ jniá₂ jui₂ Troas a₂'ě₄ jág₁ dse₃ quió'₅ Cristo, 'ŋio₅ bá₄ jme₁rē₂na₄ jui₅ a₂jme₁jmo₅₄ ta₁ quió'₅ Te₁gui'₅₄ ja₁jaun₂. ¹³ La₁ tsá₃

tei₄ jme₁ 'ei₅ dsi₃, ia₁ tsá₃ ca₂dsáng'₂ Tito rin'₅₄ jniog₄.
Ca₂'ág'₃ bá₄ jniá₂ jág₁ rin'₅₄ jniog₄ ja₁jaun₂, jaun₂
gué₄ guio₃ le₃'uë₃ Macedonia la₂.

A₂léi₂ jniog₄ quian'₅₄ Cristo

¹⁴ La₁ ti₁'mag'₄ Diú₄ ia₁ co₂tan₅₄ bá₄ jiog₂₃ jui₅
a₂léi₂ jniog₄ le₃quíó'₅ Cristo Jesús, ia₁ të₂le₃ quian'₅₄
jniog₄ bá₄ jme₂jniai₂₃ jág₁ dse₃ la₂ quíó'₅, ia₁jaun₂
dsa₂ ně₃ le₃cuin₂₃ 'éi₂, co₂'nió'₄ a₂ja₂dsí₂ ma₂juig₂
ca₂le₂con₂. ¹⁵ Ia₁ jniog₄ bá₄ lág₅ co₂'nió'₄ chen₂
a₂cau₂ ja₂dsí₂ ma₂juig₂ ma₂ro₂ a₂jén'₅ Cristo ne₄
Diú₄, a₂qui₂dsi₂'ag₅ jë₄ quíó'₅ dsa₂ i₂i₂nio₄ jui₅
a₂lióin₂, qui₂ja₂dsí₂ ján₃ jë₄ quíó'₅ i₂dsi₂'én₂ ně₃.
¹⁶ Të₂le₃ ja₁con₂ dsa₂ i₂dsi₂'én₂ ně₃, chen₂ la₂ lë₅
a₂ja₂dsí₂ 'lig'₅₄ a₂ma₂le₃dsiáin₃; la₁ të₂le₃ quíó'₅ dsa₂
i₂tín'₄ guë'₂ ně₃, lë₅ caun₂ cosa a₂ja₂ ma₂juig₂ ma₂ro₂
a₂tín'₂ jme₂dsi₂ quíó'₅. ¿'Ein₂ bá₄ 'éi₂ i₂qui'₅₄ jmig₄
quian'₅₄ ta₁ ně₅? ¹⁷ Jnia'₅₄ bá₄ 'éi₂ i₂qui'₅₄ jmig₄, ia₁
tsá₃ ta₁ jaun₂ i₂nio₄ jnia'₅₄ jua'₅₄ a₂jmó₁ 'ma'₅₄ jág₁
dse₃ quíó'₅ Diú₄ ju₁lia'₂ jmo₅ i₂lin₅₄. Të₂le₃ jág₅ bá₄
Diú₄, chei₂ jnia'₅₄ dsa₂ lia'₂ tí₅ jág₁, lág₅ jnia'₅₄ dsa₂
quían₅ Diú₄ i₂juá'₂ o₄quíó'₄ Cristo.

3

Jág₁ 'mí₂ a₂li'₅₄ quian'₅₄ Diú₄

¹ ¿O₃ bá₄ lín'₂ 'nia'₂ a₂jñia'₅₄ 'ín₅ dse₃ guio₅₄
bá₄ jnia'₅₄ jme₁jua'₂ le₂në₅? ¿O₃ bá₄ 'niog'₂ 'nia'₂
a₂'ë₄ si₂ a₂jáng'₅ jág₁ dsau₅ o₃ a₂mí₁ 'e₂ jnia'₅₄
ne'₅₄ 'nia'₂ a₂cuë'₁ caun₂ si₂ ju₁lia'₂ jmo₅ dsa₂
i₂lin₅₄? ² Jnia'₅₄ lia'₂ guion'₅₄ bá₄ 'nia'₂ ma₂cuë'₂
jág₁ dsau₅ a₂ma₂léi₄ co₂'nió'₄ caun₂ si₂ të₂dsi₅ jnia'₅₄

a₂lé₂ le₃con₂ dsa₂ sián'₂ 'í₁ co₂'nió'₄ a₂lé₂ le₃ i₃ dsa₂ ně₃. ³ Guion'₅₄ bá₄ 'nia'₂ líng'₅ co₂'nió'₄ caun₂ si₂ a₂ca₂jmo₃ Cristo 'ñiog₅, a₂ca₂dsia₃ gu₂ jnia'₅₄. Caun₂ si₂, on₃jua'₅₄ a₂léi₄ a₂qui₂rë₂tsáng₂ quian'₅₄ jmi₁jnë₂; lě₅ léi₄ tē₂le₃ quian'₅₄ Jme₂dsí₂ quián₅ Diú₄ i₂chan₂ dsón'₂. Lě₅ caun₂ si₂ carta, on₃jua'₅₄ a₂léi₄ rē₂ton₅ dso'₂ ni₁cang₁; lě₅ léi₄ jui₅ tē₂dsí₅ dsa₂ mi₂güüg₃ bá₄.

⁴ Caun₂ bá₄ le₁'ág₄ dsi₅ jnia'₅₄ a₂'éin₂ jnia'₅₄ le₂ně₅ le₃ja₁con₂ Diú₄ tē₂le₃ quian'₅₄ Cristo. ⁵ On₃jua'₅₄ a₂tag₂ jnia'₅₄ guio₅₄ a₂jmo₂ 'e₂ jmo₂. Ca₂le₃jě₃ 'e₂ niog₅ jmo₂ jnia'₅₄, Diú₄ bá₄ jmo₅ a₂qui'₅₄ jnia'₅₄ jmi₁g₄ quian'₅₄ ta₁ ně₅. ⁶ 'Éi₂ bá₄ ma₂jmo₃ a₂qui'₅₄ jnia'₅₄ jmi₁g₄ a₂i₂quian₄ jnia'₅₄ * jág₁ 'mi₂ a₂ma₂lí'₅₄ quian'₅₄ Diú₄: on₃jua'₅₄ tē₂le₃ quian'₅₄ 'éi'₃ a₂ton₅ ne₄ si₂; tē₂le₃ quian'₅₄ Jme₂dsí₂ quián₅ Diú₄ bá₄. Ta₁ a₂qui'₅₄ 'éi'₃ a₂rē₂ton₅ ne₄ si₂, a₂jio₅ ne₄ 'mú₃ bá₄ jaun₂. La₁ Jme₂dsí₂ quián₅ Diú₄ guè'₂ ně₃ to'₂ jme₂dsí₂ a₂chan₂ dsa₂.

⁷ 'Éi'₃ jaun₂ ca₂tióng₃ Diú₄ dso'₂ ni₁cang₁ jě₄ si₂ a₂tág₅ co₂'né'₅. Tsá₃ ma₃ca₂tió'₃ dsa₂ israelitas jág₃ uě₂ ne₄ Moisés, ia₁ a₂ñí₄ lě₃ co₂tág₅ co₂'né'₅ ca₂jnia₃, jui₁'e₂ guě₃ la₂ jě₁ca₂ag₂ si₂ jaun₂. La₁ chi₂jua'₂ le₂ně₅ 'ñio₅ jlá'₁ ca₂lě₃ jme₁ca₂lě₃ 'éi'₃ a₂tsá₃ jme₁io₅ bí₂ jua'₅₄ a₂tsá₃ dsián₂ dsa₂ jaun₂, ⁸ i'ě₂ guě₄ dse₃ jlá'₁, jág₁ dse₃ a₂quian₅ Jme₂dsí₂ Jñió₅ a₂jmo₅ a₂chan₂ táng₃ dsa₂! ⁹ Co₂'nió'₄ le₃jua'₅₄, chi₂jua'₂ lág₂ jniog₄ a₂ñí₄ lě₃ jlá'₁ ca₂lě₃ 'a₂ lia'₂ ca₂cuě₃ Diú₄ 'Éi'₃ tē₂le₃ quian'₅₄ Moisés, 'éi'₃ a₂jme₁bóg'₂ dso₄ jaun₂, i'ě₂ guě₄ jlá'₁ ta₁b quián₂ jnia'₅₄ a₂i₂quian₄ jnia'₅₄ jág₁ dse₃ a₂jme₂jnia₅ Diú₄ a₂tsá₃ ma₂dsáu₁ jniog₄ cha₂! ¹⁰ Ia₁

* **3:6** griego: diákonous (ministros).

ju₁lia'₂ 'éi'₃ a₂jme₁jlá'₁ ma₂líg'₂, tsá₃ ma₂'e₂ quen₅
nē₁ma₂ca₂quin₃ quian'₅₄ jág₁ jlá'₁ guē₄ a₂cha₂ rē₂nē₃.

11 Chi₂jua'₂ lág₂ jniog₄ a₂ñí₄ lē₃ jme₁jlá'₁ ta₁b quió'₅
a₂tsá₃ uē₂ tió'₅ jaun₂, i'ē₂ guē₄ 'ñio₅ jlá'₁ ta₁† quió'₅
jág₁ 'mí₂ a₂tsá₃ ma₂dsi₃ñí₂ o₁líg'₂!

12 'Uig₅₄ ia₁ caun₂ le₁'ág₄ dsi₅ jnia'₅₄ le₂nē₅, jua'₂
jnia'₅₄ co₂ñei'₅₄ rē₂jiá₃ jág₁. 13 Tsá₃ jmo₂ jnia'₅₄
ju₁lia'₂ ca₂jmo₃ Moisés; ca₂jlē₂ 'éi₂ ne₅₄ quian'₅₄ 'mí'₂
ia₁jaun₂ tsá₃ jág₃ dsa₂ israelitas 'a₂ lia'₂ 'éi₃ a₂co₂tág₅
jaun₂. 14 La₁ tsá₃ ca₂rē₃ñí'₂ dsí₅ dsa₂ 'éi₂ nē₃, ia₁ cang₄
dsi₅₄. Ca₂lia'₂ jñió₄ jmig₄ nē₃ 'i₅ dsa₂ Si₂ 'Éi'₃ a₂ron₅
ma₂líg'₂, lia'₂ ma₂lín₅ jaun₂ bá₄ 'éi₂, co₂'nió'₄ rē₂jlē₅
ne₅₄, a₂tsá₃ ñí'₂. Ia₁ jmá'₃ tē₂le₃ quian'₅₄ Cristo bá₄
lé₂ le₃jñia'₃ a₂jlē₅ a₂ñí'₂ dsí₅ dsa₂ jaun₂. 15 Ca₂lia'₂
jñió₄ jmig₄ nē₃, jē₁ma₂tóin'₂ 'i₂₃ si₂ quió'₅ Moisés,
jlin₅ ne₄ dsa₂, tsá₃ rē₂ñí'₂. 16 Ia₁ ju₁lia'₂ jan₂ dsa₂
i₂jén'₅ le₃quió'₅ Te₁gui'₅₄, jnia'₅ a₂jmo₅ a₂jlin₅ ne₄ dsa₂
jaun₂. 17 Te₁gui'₅₄ nē₃, ia₁ i₂lín₅ Jme₂dsí₂ bá₄ 'éi₂;
ja₁'en₅₄ Jme₂dsí₂ quián₅ Te₁gui'₅₄, ju₁lia'₂ tē₂dsí₅ dsa₂
i₂'én₂, ja₁jaun₂ rē₂na₄ bá₄ ju₁i₅. 18 Ia₁ ca₂le₃jág₃ jniog₄
tsá₃ ma₂le₁jlē₅ ne₄ jniog₄; lág₅ jniog₄ ju₁lia'₂ lē₅ n₁'i₂
a₂jniá₂ a₂co₂tág₅ co₂'né'₅ a₂jlán'₁ Te₁gui'₅₄. Le₂nē₅
bá₄ jniog₄ guio₅₄, caun₂ i₂ne₁ca₂lag₃ jniog₄ ju₁lia'₂
lín₅ Cristo 'ñiog₅, ia₁ lia'₂ caun₂ jmig₄ caun₂ jmig₄
bá₄ caun₂ i₂ne₁ca₂lag₃ jniog₄ jlán'₁ ju₁lia'₂ lín₅ 'éi₂.
Ca₂le₃jē₃ a₂nē₅ jmo₅ Te₁gui'₅₄, i₂lín₅ Jme₂dsí₂.

4

1 'Uig₅₄ jaun₂, o₁líg'₂ jmig₄ tsá₃ tián'₃ dsi₅ jnia'₅₄

† 3:11 griego: diakonía (ministerio).

dsa₂ i₂quian₅ jág₁ dse₃ quió'₅ Diú₄, ia₁ 'ñiog₅ bá₄
 Diú₄ ca₂dsia₃ ñéi₂ dsí₅ ca₂dsia₃ gu₂ jnia'₅₄ ta₁ la₂.
 2 Ma₂ca₂tí₄ jnia'₅₄ ca₂le₃jě₃ a₂'lig'₅₄ o₂gui'₃ a₂jmo₅-
 dsáu₅ dsa₂ jě₄ rě₂'ma₄; tsá₃ a₂ñě₅ i₂nio₄ jnia'₅₄
 quian'₅₄ mai₅₄ a₂qui₂jme₂gán₂ jnia'₅₄ dsa₂. On₃ guë'₂
 jua'₅₄ jmo₂ jnia'₅₄ caun₂-tín₃ jág₁ jua'₅₄ a₂co₂gün'₄
 jnia'₅₄ jág₁ dse₃ quió'₅ Diú₄. Já₁g₁ tí₅ dsón'₂ rě₂jiá₃
 já₁g₁ bá₄ jme₂tín₁ jnia'₅₄ dsa₂, ne₄ Diú₄, ia₁jaun₂
 le₃lí'₄ tē₂dsí₅ dsa₂ a₂dsau₅ bá₄ já₁g₁ a₂i₂quian₄ jnia'₅₄.
 3 Nē₃jua'₂ rě₂jlě₅ já₁g₁ dse₃ a₂i₂quian₄ jnia'₅₄, rě₂jlě₅
 ja₁con₂ dsa₂ i₂dsi₃'én₂ jme₂dsí₂ quió'₅ bá₄. 4 Ia₁ dsa₂
 i₂le₂'éi₂ i₂tsá₃ 'én₂, co₂'nió'₄ a₂rě₂jlín₅ dsí₅, nē₂ja₄
 bá₄ a₂tein₅₄, a₂jmo₅ diú₄ quián₅ dsa₂ mi₂güí₃ la₂,
 ia₁jaun₂ tsá₃ tá₃g₃ si₂ a₂le₃ñí'₂ dsí₅ 'a₂ lia'₂ jlá'₁ já₁g₁
 dse₃ quió'₅ Cristo i₂jlán'₁ lia'₂ lín₅ Diú₄ 'ñiog₅. 5 Ia₁
 on₃jua'₅₄ guio₅₄ jnia'₅₄ 'ín₅ jě₁ma₂tě₂ rě₁'ě₄ já₁g₁ dse₃;
 Cristo Jesús bá₄ 'ín₅ jnia'₅₄ a₂lín₅ Te₁gui'₅₄, a₂lág₅
 jnia'₅₄ dsa₂ i₂jme₂ti₃ ta₁ ne'₅₄ 'nia'₂ já₃n₃ o₄quió'₄ Jesús.
 6 Ia₁ 'ñiog₅ bá₄ Diú₄ ca₂juá'₂ jme₁ca₂jmo₃ mi₂güí₃:
 “Ju₁i₂jnia₄ tá₃g₅ jě₄ qui₁né'₃”. * Jaun₂ i₂'éi₂ bá₄ ma₂jmo₃
 ně₃ a₂tág'₄ si₂ tē₂dsi₅ jnia'₅₄ ia₁jaun₂ já₃ i₂sián'₂ si₂
 jaun₂, ia₁jaun₂ le₃ñi₅ dsa₂ 'a₂ lia'₂ jlán'₁ Diú₄ tē₂le₃ ne₄
 Jesucristo.

'A₂ lia'₂ 'nió'₅ le₃chan₂ dsa₂ ia₁ a₂'éin₂

7 Ca₂le₃jě₃ a₂jlá'₁ a₂quen₅ 'ñio₅ lín₃ nē₅ ně₃,
 a₂quian₄ jnia'₅₄ a₂lág₅ lia'₂ lě₅ ca₂míg₂ ni₁tí'₂ tsá₃
 quen₅, jě₁rě₂'ma₄ cosa a₂quen₅ 'ñio₅, ia₁jaun₂
 le₃jniá₂ a₂já₅ ja₁con₂ Diú₄ bá₄ ju₁i₅bí₂ ju'ē'₂ lín₃ nē₅,
 on₃jua'₅₄ a₂'niog'₂ jnia'₅₄ dsi₅ guio₅₄. 8 Le₂ně₅ ně₃,

* 4:6 Génesis 1:3.

ju_{i1}'a₂ guě₃ la₂ tē₁ja₂lé₂ o₂me'₅₄ ds_{i5}jē₁chong₂ jnia'₅₄,
 la₁ tsá₃ lě₅ jua'₅₄ a₂tsá₃ dsian₅. Ju_{i1}'e₂ guě₃ já₅ caun₂
 ju_{i5}bí₂ a₂'i₅ ds_{i5} jnia'₅₄ chong₂, la₁ tsá₃ jua'₅₄ a₂ŋ_{i4}
 quian₄ jnia'₅₄ o₂i₁ ds_{i5}. ⁹ Ju_{i1}'e₂ guě₃ qui₂co₂'ein₅ dsa₂,
 la₁ tsá₃ guio₅₄ jnia'₅₄ tíong₂. Ju_{i1}'e₂ guě₃ ca₂guiog'₃
 dsa₂ 'uě₃, la₁ tsá₃ ca₂dsau₃ guě₄ jnia'₅₄. ¹⁰ Tē₁₂nio₄
 jnia'₅₄ le₁quian₁ i₃gú'₃ 'mú₃ quió'₅ Jesús ju_{i5} ni₁ŋ_{i1}
 jnia'₅₄, ia₁jaun₂ le₃jniá₂ ju_{i5} ni₁ŋ_{i1} jnia'₅₄ ján₃ a₂chan₂
 Jesús. ¹¹ Ia₁ tē₁lia'₂ chong₂ jnia'₅₄ la₂, le₂o₃ jmig₄ bá₄
 go'₂ a₂jme₃dsiog₅ dsa₂ o₄quió'₄ Jesús, ton'₂ ia₁jaun₂
 le₃jniá₂ ju_{i5} ni₁ŋ_{i1} jnia'₅₄ a₂siá'₃ la₂, a₂chan₂ bá₄
 Jesús. ¹² Jaun₂ ně₃, 'uig₅₄ ia₁ a₂tio'₅₄ jnia'₅₄ ju_{i5} 'mú₃,
 'nia'₂ ně₃ tióng'₅₄ ju_{i5} a₂le₃chan₂ jme₂dsí₂ quiáng'₂.

¹³ Le₂la₂ juá'₂ ne₄ Si₂: “Ca₂rě₃'éng₂, jaun₂ bá₄
 lě₃ ca₂juá'₃.”† Le₂ně₅ bá₄ jnia'₅₄ ján₃, ia₁ a₂'i₄
 jme₂dsí₂ i₂cuě₅ bí₂ a₂'éin₂, jaun₂ bá₄ lě₃ 'éin₂ jnia'₅₄,
 jaun₂ bá₄ lě₃ jua'₂ jnia'₅₄ ján₃. ¹⁴ Ia₁ ma₂ne₄
 bá₄ jnia'₅₄, Diú₄ i₂ca₂jme₃jen'₅₄ Te₁gui'₅₄ Jesús
 a₂jme₁rě₂join₅₄, le₂jaun₂ bá₄ jme₃jein'₅₄ jnia'₅₄ ján₃,
 ju_{i1}lia'₂ ca₂jme₃jein'₅₄ 'éi₂, tē₂ co₂dsia₅ quian'₅₄ 'nia'₂
 ja₁coin₂. ¹⁵ A₂dse₃ o₄quián'₂ 'nia'₂ bá₄ ca₂le₃jě₃
 a₂ma₂ca₂lě₃ ně₅, ia₁ ně₁juá'₂ le₂jaun₂ ju_{i5} guě₄ dsa₂
 i₂tin₅ a₂'ua₁ ds_{i5} Diú₄, le₂jaun₂ bá₄ ján₃ ju_{i5} guě₄
 dsa₂ lé₂ i₂cuě₃ ti₁'mag'₄ qui₂le₃juin'₂ Diú₄.

¹⁶ Jaun₂, o₁líg'₂ jmig₄ tsá₃ qui₂'uán₂ ds_{i5} jnia'₅₄.
 Tsá₃ a₂léi'₂ jaun₂ caun₂ ma₂ne₁ca₂dsa₃ bí₂ ni₁ŋ_{i1}
 jnia'₅₄. La₁ jme₂dsí₂ quián₂ ně₃ caun₂ rě₂'mag'₄
 bá₄ lia'₂ caun₂ jmig₄.‡ ¹⁷ Ia₁ jm_{i1}uig₅ a₂ca₂juig₄
 a₂dsi₂ŋág₂ jnia'₅₄ rě₂ně₃, a₂ŋi'₅₄ ta₁ ds_{i3}ŋ_{i2}, jmo₃

† **4:13** Salmo 116:10. ‡ **4:16** lit. “Tsá₃ a₂léi'₂ jaun₂ caun₂
 ma₂ne₁ca₂dsa₃ quió'₅ dsa₂ le₂co'₅₄; la₁ dsa₂ le₂né'₃ ně₃ caun₂ rě₂'mag'₄
 bá₄ lia'₂ caun₂ jmig₄.”

a₂tě₃dsi₅₄ a₂léi₂ ŋag₅₄ guě₄ jnia'₅₄ ja₁jlá'₁ guě₄ 'ŋio₅ lin₃ a₂jio₅ co₂tan₅₄. ¹⁸ Ia₁ tsá₃ jua'₅₄ tion'₂ jnia'₅₄ ju₅ caun₂ cosa a₂jniá'₂; a₂jaun₂ bá₄ tion'₂ jnia'₅₄ ju₅ jui₁lia'₂ a₂tsá₃ jniá'₂. Ia₁ ca₂le₃jě₃ a₂jniá'₂, tsá₃ uě₂ jio₅. A₂dsau₅ bá₄ a₂tsá₃ jniá'₂, a₂jaun₂ bá₄ a₂jio₅ co₂tan₅₄.

5

¹ Ia₁ ma₂ne₄ bá₄ jnio₄, jě₁ma₂ca₂dsau₃ ca₂'en₃ ni₁ŋi₁ jnio₄ la₂, a₂lě₅ co₂'nió'₄ caun₂ 'né₅ quián₂ tē₁lia'₂ chong₂ mi₂güig₃ la₂, la₁ Diú₄ ně₃ cuě₃ caun₂ ja₁'io₁ guei'₅₄ i₂juig₃ ja₁lě₄ co₂'nió'₄ caun₂ 'né₅ a₂tsá₃ ma₃ton₅ jmig₄ dsi₃'én₂, on₃jua'₅₄ a₂ca₂jmo₃ dsa₂ mi₂güig₃. ² Dsón'₂ bá₄ tē₁lia'₂ chong₂ jnio₄ ju₅ ni₁ŋi₅ la₂, ca₂le₃jě₃ chon₂ jnio₄ dsi₅, a₂'ín₅ dsi₅ dsi₁'io₁ 'né₅ quián₂ guei'₅₄ i₂juig₃, ³ ia₁jaun₂ jlě₂ quián₂ ně₂jag₄ bá₄ caun₂ 'mi'₂ a₂quei'₂ Te₁gui'₅₄ ia₁jaun₂ tsá₃ dsi₁no₃ rě₂ŋág₅. ⁴ Tē₁lia'₂ chong₂ jnio₄ quian'₅₄ ni₁ŋi₁ la₂, ca₂le₃jě₃ chon₂ jnio₂ dsi₅ a₂le₁quian₁ o₂i₁ dsi₅. On₃jua'₅₄ a₂'niog₂ jnio₄ a₂tsá₃ 'e₂ qui'₄ jnio₄; a₂jaun₂ bá₄ 'niog₂ jnio₄ a₂lió₃ co₂ŋei'₅₄ ni₁ŋi₁ a₂jón₂ la₂, quian'₅₄ ni₁ŋi₁ 'mí₂ a₂le₃chan₂ co₂tan₅₄. ⁵ Diú₄ bá₄ dsón'₂ i₂ma₂jmo₃ co₂jnia₅₄ jnio₄ i₂ma₂cuin₃ Jme₂dsi₂ quián₅, a₂lě₅ léi₄ a₂jme₃ti₃ jág₁ quió'₅.

⁶ Le₂ně₅ jaun₂ le₁'ág₄ bá₄ caun₂ dsi₅ jnio₄ co₂tan₅₄, ia₁ ne₄ bá₄ jnio₄ jaun₂, tē₁lia'₂ chong₂ ju₅ ni₁ŋi₁ la₂, tsá₃ 'io₄ 'né₅ ja₁guá₄ Te₁gui'₅₄. ⁷ La₁ i₂nio₄ jnio₄ ca₂le₃jág₃ a₂jnia'₅₄ con'₂ 'éin₂ bá₄, on₃jua'₅₄ con'₂ a₂tě₅ ne₄ jnio₄. ⁸ La₁ caun₂ bá₄ le₁'ág₄ dsi₅, lág₂ jnio₄ 'e₂ guě₄ dse₃ jua'₅₄ ně₃ bá₄ 'uág₃ dsi₂néi₂ tsi₁'né₅ ni₁ŋi₁ la₂, a₂dsau'₅₄ dsi₁'io₁ quian'₅₄ Te₁gui'₅₄. ⁹ 'Uig₅₄ jaun₂, co₂tan₅₄ quen'₂ jnio₄ bí₂ jmo₂ a₂tě₅

dsí₅ Te₁gui'₅₄, tē₁lia'₂ chong₂ jui₅ ni₁ŋi₁ la₂, o₃ nē₁tsá₃
 ma₂chong₂ 'e₂. ¹⁰ Ia₁ le₃jág₃ bá₄ jniog₄ dsi₁no₃ ne₄ta₁
 quió'₅ Cristo, ia₁jaun₂ gue₃ le₂jan₂ le₂jan₂ dsa₂ con'₂
 ca₂tíin₂, lia'₂ con'₂ lě₅ ca₂jmo₃ tē₁lia'₂ jme₁chain₂ jui₅
 ni₁ŋi₁₂, a₂dse₃, o₃ a₂'lig'₅₄ 'e₂.

Jág₁ dse₃ quió'₅ Diú₄ a₂'ag₃ tei₄ dsí₅ dsa₂

¹¹ Uig₅₄ nē₅, ia₁ a₂ne₄ jnia'₅₄ a₂ŋí₄ lě₃ gau₂ lé₂
 jē₁ma₂tión₂ dsa₂ ne₄ Te₁gui'₅₄, a₂quen'₂ jnia'₅₄ bí₂
 chei₂ jnia'₅₄ dsa₂ jág₁ dsau₅ o₁ne₄ tsa₁ jiá'₂ dsí₅,
 gue₃ jág₁ dse₃. Jaun₂ ma₂ŋi₅ bá₄ Diú₄ 'a₂ lia'₂
 lě₅ chong₂ jnia'₅₄; jaun₂ 'ín₂ dsi₃ jniá₂ a₂ŋi'₅₄ bá₄
 'nia'₂ tē₂'au'₂ ján₃. ¹² Tsá₃ o₁len'₂ 'nia'₂ jua'₅₄
 'niog₂ jnia'₅₄ 'ín₄ rē₂ guio₅₄. Jnia'₅₄ lia'₂ cuē₂ jnia'₅₄
 jmíg₄ a₂dsiá'₂ 'nia'₂ jág₁ tá'₅ o₄quián₂ jnia'₅₄, ton'₂
 ia₁jaun₂ ŋi'₅₄ 'nia'₂ 'a₂ lia'₂ ŋag'₅₄ ne₄ jui₁lia'₂ dsa₂
 i₂'nio₃ dsia₃ jág₁ tá'₅, i₂jnia'₅₄ dse₃ le₁'ág₄ o₁ne₁,
 on₃jua'₅₄ rē'₂ a₂dsi₂jó'₃ le₁jě₃ jme₂dsi₂ quió'₅. ¹³ Ia₁
 chi₂jua'₂ quiong₅ dsa₂ a₂lág₅ jnia'₅₄ dsa₂ ŋá₅, lē₁
 o₄quió'₄ Diú₄ bá₄. La₁ chi₂jua'₂ tsá₃ lág₅ jnia'₅₄
 dsa₂ ŋá₅ ně₃, a₂dse₃ quián'₂ 'nia'₂ bá₄ jaun₂. ¹⁴ Ia₁
 a₂ŋí₄ lě₃ 'nio₃ Cristo jnia'₅₄, a₂jaun₂ tion₅₄ bá₄
 ca₂tág₂ jnia'₅₄ jme₁'nió₄ dsa₂ mi₂güí₃ rin'₅₄ jui₁lia'₂
 ca₂rē₃'nio₃ 'éi₂. Ia₁ caun₂ bá₄ 'éin₂ jnia'₅₄, jan₂ bá₄
 i₂ca₂jon₃ o₄quió'₄ ca₂le₃jín₃; 'uig₅₄ jaun₂, nē₂jag₄ bá₄
 a₂ma₂dsau₃ le₂jág₃. ¹⁵ Jan₂ Cristo bá₄ i₂ca₂jon₃ ne₄
 o₄quió'₄ ca₂le₃jín₃, ia₁jaun₂ tsá₃ ma₃'nió'₅ le₃chain₂
 jmá'₃ o₄quió'₄ guioin₅₄; jui₁le₂chain₂ bá₄ le₃quió'₅
 i₂ca₂jon₃ o₄quió'₄, le₃quió'₅ i₂ca₂jen'₅₄ táng₃. ¹⁶ Jaun₂
 tsá₃ ma₃'ein₂ jin₄ jnia'₅₄ nē₃ tē₂le₃ ne₄ jui₅ lia'₂ con'₂
 lě₅ jág₂ dsa₂ mi₂güí₃. Jui₁'e₂ guě₃ le₂jŋiá₅ jme₁jŋ₄

jnia'₅₄ Cristo lia'₂ con'₂ lě'₅ jág'₂ dsa'₂ mi₂güí'₃, tsá'₃ ma₃le₂jaun₂ jin₄ jnia'₅₄ 'éi'₂. ¹⁷ Jaun₂ le₂ně'₅, ju₁lia'₂ dsa'₂ i₂ma₂chén'₅ le₃quíó'₅ Cristo, jan₂ dsa'₂ 'mí'₂ bá'₄ 'éi'₂. Ca₂le₃jě'₃ 'a₂ lia'₂ jme₁lě'₄ le₂jníá'₅, ca₂ńí'₂ bá'₄ jaun₂. ¡Ma₂ca₂rě'₃'mag'₄ bá'₄ ca₂le₃jě'₃!

¹⁸ Ca₂le₃jě'₃ a₂ně'₅, le₂ně'₅ ma₂jmo₃ Diú'₄ 'ńiog'₅. Ca₂'ág'₂ táng'₃ caun₂ jág'₁ quian'₅₄ jniog'₄ tē₂le₃ quian'₅₄ Cristo. Jaun₂ 'éi'₂ ně'₃ ma₂cuě'₃ ta₁ a₂jme₁tin₅ jnia'₅₄ dsa'₂ 'a₂ lia'₂ 'nió'₅ jmo₃ 'ag'₃ caun₂ jág'₁ quian'₅₄ Diú'₄. ¹⁹ Co₂'nió'₄ le₃jua'₅₄, tē₂le₃ quian'₅₄ Cristo bá'₄ jme₁'ag'₅ Diú'₄ caun₂ jág'₁ quian'₅₄ dsa'₂ mi₂güí'₃. Tē₂le₃ quian'₅₄ Cristo bá'₄, jín'₂ Diú'₄ dsa'₂ co₂'nió'₄ a₂tsá'₃ ma₃'e₂ dso₄ rě'₂cán'₄ dsa'₂. Jaun₂ tē₂le₃ quian'₅₄ Cristo bá'₄ ma₂dsia₃ gu₂ jnia'₅₄ ně'₃ a₂qui₁'ě'₄ jnia'₅₄ dsa'₂ jág'₁ dse₃ la₂, ia₁jaun₂ le₃ńi₅ a₂tsá'₃ ma₃mi'₅₄ cha₂ quian'₅₄ Diú'₄. ²⁰ Jaun₂ le₂ně'₅ bá'₄ lě'₅ 'a₂ lia'₂ tē₁i₂nió'₄ jnia'₅₄ i₂quian'₄ jnia'₅₄ jág'₁ o₄quíó'₄ Cristo, ia₁ co₂'nió'₄ 'ńiog'₅ bá'₄ Diú'₄ chi₂lén'₂ dsa'₂ tē₂le₃ quian'₅₄ jnia'₅₄. Jaun₂ jnia'₅₄ ně'₃, chi₂len'₄ jnia'₅₄ 'nia'₂* quian'₅₄ jág'₁ 'éi'₃ quíó'₅ Cristo: “'Éi'₂ 'nia'₂ caun₂ jág'₁ quian'₅₄ Diú'₄.” ²¹ 'I₁caun₂ dso₄ tsá'₃ 'e₂ ca₂'náu₂ Cristo; la₁ 'uig'₅₄ dsá'_{u1} jniog'₄ bá'₄ ně'₃, ca₂'ě'₃ Diú'₄ uig'₅ 'éi'₂ ně₂jag'₄ bá'₄ a₂rě'₂cáin'₄ dso₄, ia₁jaun₂ jniog'₄ ně'₃ jē₁ma₂ca₂rě'₃quian'₅₄ Cristo, 'ě'₂ Diú'₄ jág'₁ a₂tsá'₃ 'e₂ dso₄ rě'₂cáu'₄.

6

¹ Jaun₂ le₂ně'₅, jnia'₅₄ dsa'₂ i₂jmo₂ ta₁ co₂lě'₅ quian'₅₄ Te₁gui'₅₄, chi₂len'₄ jnia'₅₄ 'nia'₂ a₂tsá'₃ i₂jmo₂ 'nia'₂ jua'₅₄ a₂tsá'₃ ta₁ jmo₃ jág'₁ a₂'ua₁ dsí'₅ Diú'₄ a₂ma₂gue'₅₄ 'nia'₂. ² Ia₁ le₂la₂ juá'₂ Diú'₄ ne₄ Si₂:

* **5:20** o₃, “chi₂lén'₄ jnia'₅₄ dsa'₂.”

Ca₂rē₃chá₃ bá₄ jmig₄ a₂ca₂jmo₃ 'ua₁ dsí₃,
 ca₂nag₃ jág₁ quián'₂ 'nia'₂;
 jmig₄ a₂jme₁cuin₅ jmig₄ líón'₂ 'nia'₂
 jme₁ca₂jme₁'o₁ jniá'₂. *

Jaun₂ rē₂ně₃ bá₄ 'ě₂₃, cuin₅ jmig₄ a₂jmo₅ Diú₄ 'ua₁
 dsí₅. Rē₂ně₃ bá₄ ján₃ cuin₅ jmig₄ a₂líón₂ dsa₂.

³ 'I₁caun₂ jnág₅ tsá₃ jmo₂ jnia'₅₄ ja₁con₂ dsa₂,
 ia₁jaun₂ tsá₃ táun₂ dsa₂ 'lig'₅₄ ta₁† quián₂ jnia'₅₄.
⁴ Tě₂le₃ 'niog₂ jnia'₅₄ cuě₅₄ léi₄ jě₄ ca₂le₃jě₃, a₂lág₅
 tě₃dsón'₂ dsa₂ i₂jme₂t₁₃ ta₁ ne₄ Diú₄; jě₄ a₂jmo₂ jnia'₅₄
 tió'₅ dsí₅; jě₄ jmi₁uig₅ a₂ηag₄ jnia'₅₄ jě₄ jme₁dsi₂ηág₂
 jnia'₅₄, a₂tsá₃ a₂ne₄ jnia'₅₄ jmó₁; jě₄ o₂i₁ dsí₅; ⁵ jě₄
 qui₂bóg₂ dsa₂; jě₄ qui₂to'₂ dsa₂ né'₃ 'má₃; jě₄ mi'₅₄;
 jě₄ ta₁ 'ua'₂; jě₄ tsá₃ guag₂ jnia'₅₄; jě₄ jme₁'in₂ a₂que₅₄
 jnia'₅₄; ⁶ jě₄ a₂le₁jě₃ jme₂dsí₂ quián₂ jnia'₅₄ ně₃; jě₄
 jme₂juín'₁ dsí₅ ja₁con₂ rin'₅₄; jě₄ a₂'ua₁ dsí₅ jnia'₅₄;
 jě₄ a₂quiong'₅₄ Jme₂dsí₂ Jñi₅; jě₄ a₂'nio₃ jnia'₅₄
 rin'₅₄ tě₃dsón'₂; ⁷ jě₄ quian'₅₄ jág₁ dsau₅ tě₃dsón'₂;
 jě₄ quian'₅₄ jui₅bí₂ quió'₅ Diú₄; jě₄ quian'₅₄ jui₅
 co₂dsau₅ a₂tsá₃ 'e₂ rě₂cáu'₄, quian'₅₄ a₂ně₅ lion₄
 jnia'₅₄ co₂'nió'₄ ηí₁ a₂chan'₂ jnia'₅₄ quian'₅₄ gu₂ ne₁
 quian'₅₄ gu₂jen₅ ně₃; ⁸ tě₂le₃ quian'₅₄ a₂jme₂juag'₂
 dsa₂; tě₂le₃ quian'₅₄ a₂chei'₂ dsa₂ 'lig'₅₄; tě₂le₃
 quian'₅₄ jág₁ 'lig'₅₄ a₂qui₂'ag₅ dsa₂; tě₂le₃ quian'₅₄ jág₁
 dse₃ a₂qui₂'ag₅ dsa₂ ně₃; a₂lág₅ jnia'₅₄ dsa₂ i₂tí₅ jág₁
 quió'₅ jui₁'a₂ guě₃ la₂ quiong₅ dsa₂ jnia'₅₄ i₂tě₂jín₁;
⁹ ně₂jag₄ bá₄ i₂tsá₃ 'ein₂ cui₅, la₁ chan₂ bá₄ i₂cui₅
 rě₂; ně₂jag₄ bá₄ a₂ma₂i₁dsióg₃ jnia'₅₄, la₁ jja₄! lia'₂
 chong₂ jaun₂ bá₄ jnia'₅₄; qui₂jmóg'₂ dsa₂ uig₅, la₁ tsá₃
 ca₂jme₃dsiog₂₃; co₂'nió'₄ a₂qui'₂ dsí₅, ¹⁰ la₁ i₂gú'₃ bá₄

* **6:2** Isaiás 49:8. † **6:3** griego: diakonía (ministerio).

chong₂ jnia'₅₄ o₂ ηi₃ó₃ dsi₅; co₂'nió'₄ i₂tē₂ηé₂, la₁ jmo₂
 jnia'₅₄ a₂le₃chan₂ dse₃ ju₁n₅ i₂sián'₂; co₂'nió'₄ a₂tsá₃
 'e₂ cha₂ quián₂ jnia'₅₄, la₁ 'io₂ bá₄ jnia'₅₄ ca₂le₃jé₃.

11 'Nia'₂ rin'₅₄ jniog₄ i₂chan₂ juig₂ Corinto,
 ma₂nē₂jua'₅₄ jnia'₅₄ rē₂jiá₃ jág₁, nē₂jag₄ bá₄
 a₂ma₂rē₂nia₅₄ jnia'₅₄ tē₂dsi₅ ja₁con'₂ 'nia'₂. 12 'I₁caun₂
 tsá₃ 'e₂ jnág₅ ma₂jmo₁ jnia'₅₄ ja₁con'₂ 'nia'₂; guion'₅₄
 bá₄ 'nia'₂ jmo'₂ qui₂nióg₅ tē₂'au'₂, jag'₅₄ jnia'₅₄.
 13 'Nia'₂ ně₃, jein'₅₄ 'au'₂ tē₂le₃ ja₁con₂ jnia'₅₄: jaun₂
 ně₃ chilēn'₄ jnia'₅₄ 'nia'₂ nē₂jag₄ bá₄ co₂'nió'₄ ηéi'₅
 'nia'₂ a₂na'₅₄ 'nia'₂ tē₂'au'₂ ja₁con₂ jnia'₅₄.

Lág₅ jniog₄ guá'₅ quián₅ Diú₄ i₂chan₂ tē₃dsón'₂

14 Tsá₃ i₁nió'₄ 'nia'₂ jua'₅₄ a₂ling'₅₄ jág₁ quian'₅₄
 dsa₂ i₂tsá₃ 'én₂. Ia₁ nē₁jua'₂ le₂jaun₂ ně₃, dsi₁no'₅
 'nia'₂ léng'₂ ju₁lia'₂ on₃ dsi₂ca₁ju₁i₅ i₂quia'₂ 'uē₃, i₂tsá₃
 co₂rin₂. † Ia₁ tsá₃ a₁jaun₂ qu₁n₃ dsi₅ dsa₂ i₂quian₅
 ju₁i₅ dse₃ quian'₅₄ dsa₂ i₂quian₅ ju₁i₅ 'lig'₅₄. Ján₃ guē'₂
 le₂jaun₂, o₁lig'₂ jmig₄ tsá₃ lé₂ le₃jen'₂ ja₁tág₅ quian'₅₄
 ju₁lia'₂ ja₁qui₁né'₃ táng₃. 15 ¿O₃ lín'₂ 'nia'₂, lé₂ le₃'ag₃
 caun₂ jág₁ Cristo quian'₅₄ i₂sē₃dsen₃ táng₃? O₃, ¿'e₂
 bá₄ quen'₅₄ ju₁lia'₂ jan₂ dsa₂ 'én₂ quia₁n'₅₄ jan₂ i₂tsá₃
 'én₂? 16 ¿O₃ bá₄ lé₂ le₃'ag₃ caun₂ jág₁ guá'₅ quió'₅ Diú₄
 quian'₅₄ diú₄ lag₄? Ia₁ guio₅₄ bá₄ jniog₄ lág₅ guá'₅
 quió'₅ Diú₄ jén'₃. Lē₅ ju₁lia'₂ ca₂juá'₂ Diú₄ 'ηiog₅:
 Gua₅₄ ηi₅₄ quiang'₅₄ dsa₂.
 Jniá₂ bá₄ léng₂ Diú₄ quián₅.

Dsa₂ 'éi₂ guē'₂ lēin₂ dsa₂ juig₂ quiáng₃. §

17 Jaun₂ lē₃:

Co₂dsia₅ 'u₁n'₂ 'nia'₂ jē₄ quió'₅ diú₄ lag₄ 'éi₂;

† 6:14 'Nio'₂ ja₁ton₅ Deuteronomio 22:10. § 6:16 Levítico 26:12;
 Jeremías 32:38; Ezequiel 37:27.

con'₂ nau₂ 'nia'₂, juá'₂ Te₁gui'₅₄;
 Tsá₃ qui₂tí'₅ 'nia'₂ gog'₂ a₂tsá₃ le₁jě₃.
 Jaun₂ bá₄ guen'₄ jniá₂ 'nia'₂,*
 18 jaun₂ jan₂ jniá₂ bá₄ léng₂ ηéi'₅ 'nia'₂,
 jaun₂ 'nia'₂ guè'₂ léng'₂ chí'₂-guein₂ quiáng₃.
 juá'₂ Te₁gui'₅₄ i₂'uan'₂ gué₄ lin₃.†

7

1 Le₂në₅ bá₄, rin'₅₄ jniog₄, 'uig₅₄ ia₁ a₂ron₅ jág₁
 a₂cuë₁ quió'₅ Diú₄ ja₁con₂ jniog₄, jaun₂ ca₂tág₂
 jniog₄ chí₅₄ quián₂ ca₂le₃jě₃ a₂'lig'₅₄ a₂lé₂ le₃'iog₅
 jme₂dsi₂ quián₂, le₂jaun₂ ni₁ηi₁ ně₃. Ju₁le₂chong₂
 bá₄ co₂ηei'₅₄ dsa₂ i₂lě₅ 'í₁ i₂jme₂gan₃ Diú₄.

*'A₂ lia'₂ ca₂rě₃tsín₃ dsí₅ dsa₂ Corintios, ca₂can₃ táng₃
 jui₅ dse₃*

2 Jmo₄ 'nia'₂ 'au'₂ a₂jag'₅₄ dse₃ jnia'₅₄. Ia₁ tsá₃
 'e₂ 'lig'₅₄ ma₂jma'₅₄ 'i₁jan'₂ 'nia'₂, on₃ guè'₂ 'e₂
 jág₁ ga₂ ma₂chéi₂ jnia'₅₄ 'i₁jan₂, on₃ guè'₂ jua'₅₄
 ma₂ca₂jme₂gan₅ jnia'₅₄ 'i₁jan'₂ 'nia'₂ ně₃. 3 On₃jua'₅₄
 a₂juá'₅ jniá₂ ia₁ a₂bong'₅₄ 'nia'₂ dso₄. Lia'₂ ma₂juá'₅
 jaun₂ bá₄ jniá₂, jing₅₄ 'nia'₂ ca₂le₃jě₃ dsi₃, a₂'nió₃ jniá₂
 'nia'₂. Caun₂ bá₄ 'ei₅ dsi₃ chang₂ co₂lě₅ quiang'₅₄
 'nia'₂, o₃ dsióg₃ co₂lě₅ 'e₂. 4 Caun₂ bá₄ 'ei₅ dsi₃
 jing₅₄ 'nia'₂, 'ηio₅ jmo₅ jniá₂ táng'₅ o₄quián'₂ 'nia'₂.
 Rě₂'ηia₅ a₂lián'₂ dsi₃, lia'₂ rě₂tsón₂ a₂'io'₂ jéin₂ jniá₂,
 jě₄ ca₂le₃jě₃ o₂i₁ dsi₅ a₂chong₂ jnia'₅₄.

5 Ia₁ lia'₂ con'₂ jme₁o₃náu₅ jnia'₅₄ 'uë₃ Macedo-
 nia la₂, tsá₃ ma₂ca₂rě₃jag₅₄ 'i₁ca₂juig₄, ia₁ o₂me'₅₄
 dsi₅ bá₄ ma₂ca₂rě₃chá₃ le₂con₂ tē₂le₃ la₂: mī'₅₄ bá₄
 ca₂já₃ le₃lág'₃ ja₁tio'₅₄ jnia'₅₄, ca₂le₃jě₃ ca₂'í₃ gó'₅ dsi₅

* 6:17 Isaías 52:11; Ezequiel 20:34-41. † 6:18 2 Samuel 7:14.

jnia'₅₄. ⁶ La₁ Diú₄ i₂jmóg'₅ táng₃ dsí'₅ dsa₂ i₂'lia'₂ dsí'₅,
ca₂jmóg'₃ bá₄ táng₃ dsí'₅ jnia'₅₄ jme₁ca₂guan₃ Tito,
⁷ ton'₂ 'éi₂ 'ñiog₅ guë'₂ ně₃, 'ñio₅ lín₃ 'ei₅ dsí'₅ o₄quián'₂
'nia'₂. 'Éi₂ bá₄ dsia₅ ně₃ tság₅ jnia'₅₄, 'ñio₅ 'ín₅ 'au'₂
jag'₅₄ jniá'₂. Dsia₂₃ a₂qui'₂ 'au'₂. Dsia₂₃ ján₃ a₂tion'₅₄
'nia'₂ dsen₅₄ 'au'₂ o₄quió'₃ jniá'₂. Jaun₂ bá₄ tē₂le₃ lē₅
gué₄ 'io'₂ jéin₅ jme₁ca₂rē₃guion₅₄.

⁸ Tsá₃ a₂nag₅₄ ca₂tió'n'₂ 'nia'₂ co₂'na₂ qui'₂ 'au'₂
quian'₅₄ si₂ carta a₂ca₂tsíng₂; la₁ tsá₃ dsí₂quén'₅
dsí₃ rē₂ně₃. Dsón'₂ bá₄ ca₂dsí₃quén'₅ dsí₃ co₂'na₂
le₂jniá'₅ ján₃ jme₁ca₂rē₃guion₅₄ o₄quió'₄ si₂ jaun₂,
ca₂tió'n'₂ 'nia'₂ qui'₂ 'au'₂ co₂'na₂. ⁹ Jaun₂ ně₃ 'io'₂ jéin₅
bá₄ rē₂ně₃, on₃jua'₅₄ ia₁ a₂ca₂tió'n'₂ 'nia'₂ qui'₂ 'au'₂
jaun₂; a₂jaun₂ bá₄ ia₁ a₂ca₂rē₃tsín₃ bá₄ 'au'₂ 'nia'₂
ia₁ a₂ca₂tió'n'₂ 'nia'₂ qui'₂ 'au'₂. Ca₂quian'₂ 'nia'₂ o₂i₁
dsí₅ lia'₂ tē₅ dsí₅ Diú₄. Jaun₂ tsá₃ le₃jua'₅₄ a₂ca₂jma'₅₄
jnia'₅₄ dain₅₄ 'nia'₂. ¹⁰ Ia₁ jui₁lia'₂ a₂qui'₂ dsí₅ dsa₂ 'a₂
con'₂ 'nio₃ Diú₄, a₂jaun₂ bá₄ jmo₅ a₂rē₂tsín₃ dsí₅ dsa₂,
a₂jio₅ jui₅ a₂lión₂ dsa₂. Jaun₂ tsá₃ cha₂ 'e₂ lē₃ jua'₅₄
dsi₁quén'₅ dsí₅ dsa₂. La₁ia₁ jui₁lia'₂ a₂qui'₂ dsí₅ dsa₂
lia'₂ con'₂ lē₅ a₂qui'₂ dsí₅ dsa₂ mi₂güí₃ ně₃, a₂jaun₂
bá₄ jio₅ jui₅ 'mú₃. ¹¹ Jag₄ 'nia'₂ jaun₂, a₂la₂ bá₄
a₂tē₁dsí₅₄ quián'₂ 'nia'₂, ia₁ ca₂tió'n'₂ 'nia'₂ qui'₂ 'au'₂
jaun₂ lia'₂ con'₂ 'ñio₂ dsí₅ Diú₄: 'e₁ bá₄ chi₂quian'₁
'nia'₂ jmíg₄; 'e₁ bá₄ dsan₂ 'au'₂ jme₁rē'₂ a₂jaun₂ jē₄
quián'₂ 'nia'₂; 'e₁ bá₄ ca₂i₃mé'₂ 'au'₂ ne₄ dso₄ jaun₂;
'e₁ bá₄ ca₂já₃ gó'₅ 'au'₂ 'nia'₂; 'e₁ bá₄ 'ín₅ 'au'₂ 'nia'₂
gué₄ lín₃; 'e₁ bá₄ dsen₅₄ 'au'₂ 'nia'₂ a₂jme₁ě'₄ 'nia'₂
uig₅ ně₃. Jē₄ ca₂le₃jě₃ a₂ně₅ ma₂cuē'₅₄ bá₄ 'nia'₂ léi₄
a₂tsá₃ dso₄ rin'₂ 'nia'₂ a₂ca₂lē₃ le₂jaun₂. ¹² Lia'₂ con'₂
ca₂tsíng₂ si₂ carta jaun₂, on₃jua'₅₄ jaun₂ ca₂tsíng₂

o₄quió'₄ i₂ca₂jmo₃ 'lig'₅₄, on₃ guë'₂ o₄quió'₄ i₂ca₂i₃ñí'₂ ně₃. A₂jaun₂ bá₄ ca₂tsíng₂ ia₁jaun₂ le₂len'₄ 'nia'₂ tē₂le₃ ne₄ Diú₄ a₂dsan₂ 'au'₂ o₄quián₂ jnia'₅₄. ¹³Uí₅₄ jaun₂, 'io'₂ jein₂ bá₄ jnia'₅₄ ně₃, cha₂ lián'₂ dsí₅.

La₁ 'ñio₅ lin₃ guë'₄ 'io'₂ jmo₂ jnia'₅₄ jme₁guan₃ Tito, 'ei₅ dse₃ dsí₅ quion₂ jág₁ ia₁ ca₂le₃jín'₃ bá₄ 'nia'₂ ca₂jme₁'oin'₁, ca₂jmog'₅₄ dsí₅ tē₁lia'₂ ca₂i₁'i₅ quian'₅₄ 'nia'₂. ¹⁴Jaun₂ tsá₃ jua'₅₄ a₂lē₁ca₂juíg₂ jág₁ tá'₅ jme₁ca₂juíg₂ 'io'₂ jéin₅ o₄quián'₂ 'nia'₂. Tsá₃ o₂guí'₃ chén'₅ jniá₂. Ia₁ le₂nē₅ bá₄ ju₁lia'₂ dsau₅ ca₂le₃jé₃ jág₁ a₂ma₂ca₂chéi₂ jnia'₅₄ 'nia'₂, ján₁₃ bá₄ le₂jaun₂ ca₂le₃jé₃ jág₁ a₂ca₂chei₅₄ jnia'₅₄ Tito 'a₂ lia'₂ lē₅ tion'₅₄ 'nia'₂, ca₂rē₃ti₃ bá₄ lia'₂ lē₅ jaun₂. ¹⁵Jaun₂ ně₃, tē₂le₃ 'ñio₅ lin₃ guë'₄ 'nioi₃ 'nia'₂ ia₁ juá'₂ ca₂jmo'₅₄ bá₄ 'nia'₂ ca₂le₃jé₃ 'e₂ ca₂mi₃, ca₂jmo'₅₄ bá₄ 'nia'₂ 'ua₁ 'au'₂ ca₂guein'₅₄ bá₄ 'nia'₂ caun₂ dse₃ a₂gain'₃. ¹⁶Jaun₂ tē₅ bá₄ dsí₃; caun₂ bá₄ 'ei₅ dsí₃ quian'₅₄ 'nia'₂.

8

A₂cuë₃ dsa₂ 'e₂ cuë₃ 'a₂ con'₂ 'ñio₂ dsí₅

¹Nē₃ ně₃, rin'₅₄ jniog₄, 'niog₂ jnia'₅₄ a₂le₃ñi'₅₄ 'nia'₂ 'a₂ lia'₂ ma₂ca₂rē₃jniá₂ a₂'ua₁ dsí₅ Diú₄ ja₁con₂ guá'₅ i₂chan₂ 'uë₃ Macedonia la₂.

²Ju₁'a₂ guë'₃ la₂ ma₂ja₂lén₂ quian₅ o₂i₁ dsí₅, tsá₃ caun₂ táu₂ dsí₂ñí₂, la₁ dse₃ bá₄ chain₂ tei₄ bá₄ le₁'ág₄ dsí₅. Ju₁'e₂ guë'₃ la₂ te₂ñéi₂ chain₂, la₁ tson₂ guë'₄ a₂ma₂cuë₃ con'₂ 'ñio₂ dsí₅ con'₂ guë'₄ dsa₂ i₂cha₂ quió'₅. ³Jniá₂ jáng'₅ jág₁ dsau₅, a₂tē₃dsón'₂ bá₄ ma₂cuë₃ 'a₂ con'₂ tió'₅, tē₂le₃ lē₅ guë'₄ ma₂cuë₃ 'a₂ con'₂ cha₂ quió'₅, ia₁ a₂'ñio₂ dsí₅. ⁴Ca₂tság₃ jnia'₅₄ tion₅₄-jan₃, a₂cuë₅₄ jnia'₅₄ jmig₄ a₂quein'₅₄

quian'⁵⁴ jnia'⁵⁴ ta₁ dse₃ a₂jme₁on₁₂ dsa₂ quián⁵
 Diú⁴. * ⁵ Tē₂le₃ lē₅ guē₄ ca₂cuē₃ bá₄ lia'₂ con'₂
 guē₄ jme₁lág₂ jnia'⁵⁴. Jniá⁵ de'₂ o₄gú₃ Te₁gui'⁵⁴
 ca₂dsia₃, jaun₂ guē₄ ca₂dsia₃ ne₄ jnia'⁵⁴, lia'₂ con'₂
 'nio₃ Diú⁴. ⁶ Jaun₂ ma₂chi₁ca₂len'⁴ jnia'⁵⁴ Tito jaun₂
 jmo₃ dse₃ dsí₅ a₂jme₃'ñiai₂₃ ta₁ dse₃ nē₅ jñ'⁴ 'nia'₂
 'uig⁵⁴ a₂ma₂'ei₅ le₂jñiá⁵ 'a₂ con'₂ ca₂lē₃ 'au'₂ 'nia'₂
 jme₁'o'₁. ⁷ Ia₁ jui₁lia'₂ ma₂dsi₂jñiá'⁴ 'nia'₂ jē₄ le₂jē₃:
 a₂'én'₂ 'nia'₂, a₂'ñia'₂ 'nia'₂ jág₁ dse₃, a₂'ñí'₂ 'au'₂ 'nia'₂,
 a₂dsen⁵⁴ 'au'₂, a₂'nióg'₃ jnia'⁵⁴ nē₃; ján₃ bá₄ le₂nē₅
 ca₂tín'₂ 'nia'₂ dsí₃jñiá'⁴ quian'⁵⁴ a₂la₂, a₂jmo'₂ 'ua₁
 'au'₂.

⁸ Tsá₃ o₁len'₂ 'nia'₂ jua'⁵⁴ a₂jmo₅ jniá'₂ 'éi'₃ ja₁con'₂
 'nia'₂. Jñia'⁵⁴ lia'₂ 'nio₃ jniá'₂ cáun₄ 'í₁ tē₂le₃ quian'⁵⁴
 a₂dsen⁵⁴ dsí₅ i₂sián'₂ chi₂jua'₂ dsón'₂ bá₄ 'nióg'₃
 ríng'₂ ján₃. ⁹ Ia₁ ma₂'ñi'⁵⁴ bá₄ 'nia'₂ 'a₂ lia'₂ 'ua₁
 dsí₅ Te₁gui'⁵⁴ Jesucristo quián₂. O₄quió'₄ a₂'nioi₃
 'nia'₂, ca₂'ñi₃ te₂'ñéi₂, o₁jñia'⁵⁴ la₂ jme₁chain₂ dse₃,
 ia₁jaun₂ le₃chan'₂ 'nia'₂ dse₃ tē₂le₃ quian'⁵⁴ jui₅
 te₂'ñé₂ a₂ca₂can₃ 'éi₂.

¹⁰ Cuē₅ jniá'₂ jág₁ dse₃ a₂juíg₂ 'nia'₂, jui₁lia'₂ jág₁
 la₂, a₂dse₃ quián'₂ 'nia'₂ guiong'⁵⁴ bá₄, ia₁ 'nia'₂ bá₄
 i₂ca₂jme₁lióg'⁴ ma₂ca₂'ñi₂, a₂ca₂jme₁'o'₁ 'nia'₂, a₂'ñio₂
 'au'₂ 'nia'₂ nē₃: ¹¹ jaun₂ nē₃ nē₃, jme₁'ñia₅ 'nia'₂
 ta₁ jaun₂ a₂ca₂jme₁lióg'², ia₁jaun₂ le₃ti₃ a₂'ñio₂ 'au'₂
 'nia'₂ jaun₂, lia'₂ con'₂ lē₅ cha₂ quián'₂ 'nia'₂. ¹² Ia₁
 jui₁lia'₂ a₂cuē₅ dsa₂ a₂'ñio₂ dsí₅ tē₃dsón'₂ 'e₂ 'nio₃ cuē'₃
 Diú⁴, a₂le₂jaun₂ bá₄ gue₅ Diú⁴ 'ñio₂ dsí₅, lia'₂ con'₂ lē₅
 a₂cha₂ quió'₅ dsa₂, on₃jua'⁵⁴ lia'₂ con'₂ lē₅ a₂tsá₃ cha₂
 quió'₅.

* **8:4** lit. “dsa₂ jnió₅.”

13 On₃jua'₅₄ a₂jaun₂ guë'₂ juá'₅ jniá'₂ ia₁jaun₂ tón'₃ dsa₂ 'éi₂ a₂rë₂tsón₂ ñag₅₄ quió'₅, ton'₂ tē₂le₃ ja₁con'₂ 'nia'₂ guiong'₅₄ guë'₂ nē₃ tsá₃ cha₂ lé₂. 14 Tē₂le₃ ia₁jaun₂ dsióg₄ co₂rë₂ bá₄ lē₅ chan₂ dsa₂, 'nia'₂ cuë'₂ 'e₂ niog₅ tsá₃ tín'₂ quió'₅ ríng'₂ jmíg₄ nē₃; ju₁la₂ 'ióg₃ guë'₂, 'éi₂ guë'₂ ma₂tión₂ jme'₃o₅₄ cuë₃ 'e₂ niog₅ tsá₃ tín'₂ quián'₂ 'nia'₂ táng₃. Jaun₂ le₂nē₅ bá₄ dsióg₄ co₂rë₂ bá₄ lē₅ chan₂ dsa₂. 15 Jaun₂ le₂ti₃ ju₁lia'₂ juá'₂ ne₄ Si₂ quió'₅ Diú₄: “I₂ca₂ro'₂ 'lióng₂ tsá₃ 'e₂ jua'₅₄ a₂ca₂chóng₃ quió'₅; le₂jaun₂ guë'₂ le₃ja₁con₂ i₂ca₂ro'₂ me'₂, tsá₃ 'e₂ ca₂lë₃ jua'₅₄ a₂tsá₃ ca₂tín'₂ quió'₅.”†

Tito quiain'₅₄ rín'₅₄

16 Ti₁'mag'₄ Diú₄ ca₂jmo₃ a₂ca₂lë₃ dsí₅ Tito a₂ca₂'i₃ dsí₅ 'nia'₂ 'ñio₅ lín₃, ju₁lia'₂ 'i₅ dsi₃ jniá'₂. 17 Ia₁ dsi₂ju₁'i₅ bá₄ ca₂gue₃ jme'₁ca₂chéi₂ jnia'₅₄ dsó₃, ton'₂ ia₁ dsa₂ bá₄ dsí₅ 'éi₂ 'ñiog₅ a₂dsó₃ dsi₃jñi₅₄ 'nia'₂ a₂'ñio₂ dsí₅.

18 Jan₂ rín'₅₄ jniog₄ i₂'ei₅ jág₁ dse₃ quió'₅ le₂con₂ guá'₅ Macedonia la₂, 'éi₂ chen₅₄ jnia'₅₄ dsó₃ co₂lë₅ quiain'₅₄ Tito. 19 Rín'₅₄ i₂'ín₅ jnia'₅₄ nē₅, ca₂quión'₂ guá'₅ a₂jme₃quiong'₅₄ jnia'₅₄ a₂i₁nio₁ jmó₁ ta₁ dse₃ a₂jme₁'on₁ jnia'₅₄ rín'₅₄ ia₁jaun₂ le₃ju₁'i₂ Te₁gui'₅₄, ton'₂ ia₁jaun₂ léi₄ a₂dsen₅₄ dsí₅ jnia'₅₄ a₂jme₁'on₁ rín'₅₄.‡ 20 Tsá₃ 'niog₂ jnia'₅₄ jua'₅₄ a₂chi₂'ag₃ dsa₂ o₄quió'₄ cu₄ a₂rë₂tsón₂ jaun₂ a₂niog₅ o₄gu₂ jnia'₅₄. 21 'Niog₂ jnia'₅₄ jmó₁ a₂le₁jé₃ jme₂dsí₂ quián₂ tē₃ne₄ dsa₂ lia'₂ quián'₅₄ tē₃ne₄ Te₁gui'₅₄ nē₃.

22 Ján₃ guë'₂ chen₅₄ jnia'₅₄ jan₂ rín'₅₄ sián'₂ i₂ma₂cuë₃ léi₄ a₂dsen₅₄ dsí₅ 'ñio₅ lín₃. La₁ nē₃ nē₃ 'ñio₅ lín₃ guë'₄ jmo₂₃ a₂dsen₅₄ dsí₅ ia₁ a₂ñí₄ lë₃ caun₂

† 8:15 Éxodo 16:18. ‡ 8:19 A₂lín₅₄ chog₅₄ si₂: “a₂dsen₅₄ 'au'₂ 'nia'₂ a₂jme₁'ong'₁ ríng'₂.”

'ei₅ dsí₅ o₄quián'₂ 'nia'₂. ²³ Tito ně₃, lín₅ jan₂ ríng'₃ i₂jmo₅ ta₁ co₂lě₅ quian'₅₄ jniá₂ a₂jme₂ti₃ ta₁ ne'₅₄ 'nia'₂. Rin'₅₄ jniog₄ i₂quiain'₅₄ ně₃, i₂chen₄ quián₅ guá'₅ i₂i₂nio₄ cuē₂₃ léi₄ a₂jlán'₁ Cristo. ²⁴ Jaun₂ ně₃, jme₁jnia₅ ne₄ dsa₂ ně₅, lia'₂ le₃ne₄ ca₂le₃jín₃ guá'₅ ně₃, qui₁jang'₅₄ 'nia'₂ léi₄ a₂dsón'₂ 'nióg'₃ 'nia'₂ dsa₂ 'én₂ ríng'₂, qui₁jang'₅₄ léi₄ ján₃, 'e₂ 'uig₅₄ a₂η₄ lě₃ dsia₂ jnia'₅₄ jág₁ tá'₅ 'ín₅ 'nia'₂.

9

A₂cág'₃ dsa₂ cu₄ a₂jme₃'oin₅₄ r'in'₅₄ ja,siá'₂

¹ Jui₁lia'₂ cu₄ a₂jme₂'on'₅₄ 'nia'₂ dsa₂ 'én₂ rin'₅₄,* tsá₃ ma₃tion₅₄ jua'₅₄ a₂qui₂juá'₄ gué₄ ne₄ si₂. ² Ia₁ ma₂guion₅₄ bá₄ a₂le₁'ág₄ 'au'₂ 'nia'₂ a₂jme₁'o'₁; o₄quió'₄ a₂ně₅ jmo₅ jniá₂ táng'₅ jin₄ dsa₂ chan₂ 'uě₃ Macedonia. Ia₁ ma₂ca₂η₂ bá₄ jme₁ma₂chan₂ co₂η₂nia₅₄ dsa₂ chan₂ 'uě₃ Acaya, ton'₂ mei'₂ tsá₃ ca₂le₃jín₃ bá₄ ca₂lě₃ dsí₅ jme₃'o₅₄ o₄quió'₄ a₂dsen₅₄ 'au'₂ 'nia'₂ jaun₂. ³ Ia₁ jaun₂ tsá₃ lě₅ jua'₅₄ a₂lě₁ca₂cuě₃ jág₁ tá'₅ quió₃, jaun₂ tsíng₂ rin'₅₄ la₂ dsí₃jág₂ ia₁ jág₁ jaun₂ ma₂lě₅, ma₂tión'₂ 'nia'₂ co₂η₂nia₅₄. ⁴ Ia₁ con'₂ tsá₃ ηó₅ ně₁ca₂i₃lén₂ i₂lín₅₄ rin'₅₄ i₂chan₂ Macedonia quian'₅₄ jniá₂, jaun₂ tsá₃ lé₂ jua'₅₄ caun₂ dé₄ o₂guí'₃ tsá₃ co₂η₂nia'₅₄ 'nia'₂ chang'₂ jě₁ma₂ca₂dsi₃náu₅ jnia'₅₄. Le₂jio₅ jniá₂ chéng'₅ 'lig'₅₄ (le₂jaun₂ 'nia'₂ táng₃) ia₁ ma₂juíg₂ jniá₂ dsa₂ 'ηio₅ dsen'₃ 'nia'₂. ⁵ Uig₅₄ ně₅ ma₂mi₃ jniá₂ ja₁con₂ rin'₅₄ jniog₂, ia₁ 'nió'₅ bá₄ líng₂, ia₁ jaun₂ dsí₃lén₂ dsí₃jín₅₄ 'nia'₂ ia₁ jaun₂ jme₃'o₅₄ gué₄ rin'₅₄ cu₄, jág₁ a₂ma₂cuě'₅₄ 'nia'₂ quiáng'₂ le₂η₂niá₅ a₂cuě'₁, ia₁ jaun₂ ma₂lě₅ co₂η₂nia₅₄ 'a₂ con'₂ lě₅

* **9:1** lit. "dsa₂ ηjió₅."

'ŋio₂ 'au'₂ 'nia'₂, on₃jua'₅₄ ia₁ a₂chi₁quiong₅₄ jnia'₅₄ jmig₄.

⁶ Dsá₂ 'au'₂ 'nia'₂ jmo₄, jág₁ a₂juá'₄ la₂: ju₁lia'₂ dsa₂ i₂jne₅ me'₂, me'₂ bá₄ a₂ráu₃ quió'₅; ju₁lia'₂ dsa₂ i₂jne₅ 'lióng₂ guë'₂ ně₃, ján₃ bá₄ 'lióng₂ ráu₃ quió'₅. ⁷ Le₂jan₂ le₂jan₂ bá₄ ca₂tín₂ cuë₃ 'a₂ con'₂ ma₂ca₂lë₃ dsí₅ cuë₃, tsá₃ ca₂tín₂ dsa₂ cuë₃ jua'₅₄ a₂ma₂dsi₂mé'₃ dsí₅, on₃ guë'₂ ca₂tín₂ dsa₂ cuë₃ ia₁ a₂ma₂në₂chi₃quióng₂ dsa₂ jmig₄ tion₅₄. Ia₁ Diú₄ 'noi₃ dsa₂ i₂cuë₅ a₂'io'₂ jén'₅. ⁸ Diú₄ bá₄ i₂qui'₅₄ jmig₄ jme₃gu'₅₄ 'nia'₂ 'ŋio₅ lin₃ ca₂lia'₂ qui₂rë₂tsón₂ quián'₂ 'nia'₂, ia₁jaun₂ le₃cha₂ ca₂le₃jě₃ a₂'nió'₅ quián'₂ 'nia'₂, ia₁jaun₂ rë₂tsón₂ lé₂ le₃jme₁'on'₁ 'nia'₂ ríng'₂ ca₂le₃jě₃ jmig₄, quian'₅₄ ca₂le₃jě₃ ne₅₄ ta₁ dse₃. ⁹ Jaun₂ le₃ti₃ a₂juá'₂ ne₄ Si₂:

Ju₁lia'₂ dsa₂ i₂jmo₅ dsióg₁,

cuë₂₃, jme₁'oin₅₄ dsa₂ i₂te₂ŋé₂,

lia'₂ co₂tan₅₄ bá₄ dsioğ'₂ dsí₅ dsa₂

ca₂le₃jě₃ ne₅₄ a₂dse₃ a₂'ua₁ dsí₅ ca₂jmo₃.†

¹⁰ 'Ŋiog₅ bá₄ Diú₄ ca₂cuë₃ jon₂ a₂ca₂i₃jnia₄; ca₂jmo₃ ca₂rau₂ a₂quë'₅₄ 'nia'₂, ton'₂ jmo₃ ján₃ le₃cha₂ ca₂le₃jě₃ ne₅₄ a₂tsá₃ cha₂ quián'₂ 'nia'₂; jaun₂ le₃dse₃ ca₂le₃jě₃ 'e₂ a₂ján'₄ 'nia'₂ ně₃, jmo₃ qui₂dsi₃cón₃ dsi₃ca'₅₄, jmo₃ a₂caun₂ ráu₃ a₂'ua₁ 'au'₂ 'nia'₂ jmo'₂. ¹¹ Le₂në₅ bá₄ le₃chan'₂ 'nia'₂ dse₃ le₃cha₂ quián'₂ 'nia'₂, ia₁jaun₂ le₃cha₂ a₂lé₂ le₃jme₁'ong'₁ guë'₄ ju₁n₅ dsa₂ te₂ŋé₂ jmó'₂ 'ua₁ 'au'₂. Le₂jaun₂ bá₄ le₃jme₁'ong'₁ 'nia'₂ rin'₅₄ jniog₄ tē₂le₃ quian'₅₄ jnia'₅₄, jaun₂ ju₁n₅ i₂lé₂ dsí₅ cuë'₃ ti₁'mag'₄ Diú₄. ¹² Ta₁ a₂jme₂ti₄ jniog₄ ne₄ i₂sián'₂ jaun₂, jmo₅ ta₁ on₃jua'₅₄

† 9:9 Salmo 112:9.

jmá'₃ a₂jme₂'o₅₄ cuë₃ a₂'nió'₅ quió'₅ rin'₅₄ jniog₄; já₃n₃
 bá₄ jmo₅ ta₁ ia₁jaun₂ juin₅ i₂rē₂tsón₂ i₂cué'₃ ti₁mag'₄
 Diú₄. 13 Tē₂le₃ quian'₅₄ ta₁ a₂jme₂ti₄ jniog₄ ne₄ rin'₅₄
 ja₁siá'₂ nē₅, cuë₂ jniog₄ léi₄ a₂tē₃dsón'₂ bá₄ jme₂ti'₅₄
 'nia'₂ jág₁ dse₃ quió'₅ Cristo a₂ma₂gue'₅₄ 'nia'₂, ia₁
 a₂'ua₁ 'au'₂ ja₁con₂ ríng'₂, quian'₅₄ ja₁con₂ ca₂le₃jín₃.
 Le₂nē₅ bá₄ juin₅ dsa₂ i₂jme₃juin'₂ Diú₄. 14 Le₂nē₅ bá₄
 lé₂ dsí₅ mi₃ ne₄ Diú₄ o₄quián'₂ 'nia'₂, ton'₂ 'ín₅ dsí₅
 'ñio₅ lín₃ o₄quián'₂ 'nia'₂, ia₁ ma₂rē₂jniá₂ le₃ja₁con'₂
 'nia'₂ 'a₂lia'₂ ma₂jmo₃ Diú₄ a₂'ua₁ 'au'₂ 'nia'₂. 15 ¡E₁
 gué₄ ti₁mag'₄ Diú₄ ia₁ ma₂cuag₃ jniog₄ i₂dsen₃
 i₂quen₅ gué₄ lín₃, ca₂lia'₂ tsá₃ ne₄ 'a₂lia'₂ le₃jua'₅₄!

10

*A₂quen₅ jág₁ quió'₅ Pa₄ ia₁ a₂lín₅ i₂chen₄ quián₅
 Cristo*

1 Jniá₂ Pa₄, mi₂₃ juíg₂ 'nia'₂ quian'₅₄ jág₁ 'ua₁, ia₁
 a₂'ua₁ dsí₅ Cristo. Cha₂ jág₁ a₂lín₅ jan₂ dsa₂ i₂quian₅
 jág₁ 'ua₁ jme₁'eng₅₄ jē₄ quián'₂ 'nia'₂, la₁ jē₄ma₂'eng₅₄
 ja₁siá'₂ 'ñio₅ bá₄ ma₂bén₂ jág₁ quió'₃. 2 Jaun₂ mi₅ jniá₂
 ne'₅₄ 'nia'₂, tsá₃ jmo₂ jua'₅₄ a₂tion₅₄ 'nió'₅ jmo₅₄ tiá₂
 dsí₃ jē₁ma₂dsióg₃, quian'₅₄ dsa₂ i₂bóg'₂ dso₄, a₂'ag₂₃
 jniá₂ a₂jmo₂₃ lia'₂ jmo₅ dsa₂ mi₂güí₃. Ia₁ caun₂
 bá₄ ma₂'eis₅ dsí₃ a₂dsia₅₄ jág₁ quian'₅₄ dsa₂ i₂le₂'ei₂.
 3 Dsón'₂ bá₄ jaun₂ dsa₂ mi₂güí₃ bá₄ lág₅ jnia'₅₄ tē₁lia'₂
 chong₂ la₂. La₁ tsá₃ cág'₂ jnia'₅₄ juí₁lia'₂ quín'₂ dsa₂
 mi₂güí₃. 4 Ia₁ on₃jua'₅₄ quian'₅₄ ni₁ñí₁ cág'₂ jnia'₅₄,
 juí₁lia'₂ ni₁ñí₁ a₂qui₂jmó'₂ ta₁ dsa₂ mi₂güí₃, juí₁lia'₂
 jē₁quíñ'₂ jmo₂₃ 'nei₂; quian'₅₄ bí₂ quió'₅ Diú₄ bá₄
 cág'₂ jnia'₅₄, a₂jaun₂ bá₄ 'nió'₄ ñí₁ quián₂ jnia'₅₄ a₂'io₅
 bí₂ quió'₅ Diú₄ a₂qui₂le₃juin₃ ca₂le₃jē₃ a₂bén₂ a₂niog₅

tióng₂ quió'₅ i₂sē₃dsen₃. ⁵ Le₂nē₅ bá₄ ma₂ja₂ná_u₅ jnia'₅₄ ma₂tián₃ ma₂jne₅₄ jnia'₅₄ ca₂le₃jě₃ 'e₂ niog₅ 'ag₅ dsa₂ ja₁con₂ Diú₄, ju₁lia'₂ dsa₂ i₂jmo₅ rón₂, i₂tsá₃ 'nio₃ le₃cuin₅ Diú₄. Ján₃ bá₄ le₁te₁ jnia'₅₄ le₁'ñe₅ ca₂le₃jě₃ a₂dsi₂jio₅ dsí₅ dsa₂, ia₁jaun₂ le₃néi'₂ nag₃ gau₂ jág₁ quió'₅ Cristo. ⁶ Lia'₂ ma₂tióng₂ jaun₂ bá₄ jnia'₅₄, le₃'ë₅₄ jnia'₅₄ uig₅ ca₂le₃jín₃ i₂tsá₃ jág₁ cán₂ i₂tsá₃ ne'₅₄. Le₂jaun₂ bá₄ lé₂ jě₁ma₂rě₂'ñia₅ a₂né'₂ 'nia'₂.

⁷ Caun'₅₄ 'nia'₂ 'í₁ a₂ma₂jniá₂ dsi₁ne₁, ju₁lia'₂ jág₁ a₂juá'₄ jniá₂ la₂: chi₂jua'₂ caun₂ 'ei₅ dsí₅ i₂lín₅₄ a₂lín₅ tē₃dsón'₂ i₂quián₅ Cristo, ca₂tín₂ le₃ñi₅, jnia'₅₄ guē'₂ ně₃ dsón'₂ bá₄ lág₅ i₂quián₅ Cristo ján₃. ⁸ Mei'₂ tsá₃ lín'₂ 'nia'₂ a₂juá'₅ jniá₂ ñag₅₄ ju₁lia'₂ con'₂ ta₁ a₂lág₅ jnia'₅₄. La₁ on₃jua'₅₄ a₂gui'₅₄ jniá₂ jág₁ a₂juá'₅, ia₁ a₂ca₂tín₂ bá₄ jniá₂ juá'₄, ia₁ 'ñiog₅ bá₄ Te₁gui'₅₄ ma₂cuē₃ 'éi'₃ a₂qui₂jme₁'an₂ 'au'₂ 'nia'₂ a₂dse₃ jmo₃ ta₁ a₂qui₂dsi₃cón₃ jme₂dsí₂ quián'₂ 'nia'₂. On₃jua'₅₄ rē'₂ tē₂le₃ a₂lé₂ tsi₁rē₂jan'₅₄ 'nia'₂. ⁹ Tsá₃ o₁len'₂ 'nia'₂ jua'₅₄ 'nio₃ jniá₂ quiang₅₄ juě'₅ 'nia'₂ quián'₅₄ si₂ a₂jmo₅ jniá₂. ¹⁰ Juá'₂ bá₄ i₂lín₅₄ 'ñio₅ bēn₂ jág₁ quió₃ tio'₅₄ ne₄ si₂, la₁ jan₂ dsa₂ 'uan₅₄ bá₄ lín₅ ju₁lia'₂ jme₁'eng₅₄ jě₄ quián'₂ 'nia'₂, jaun₂ lín₂ a₂tsá₃ lín₄ ta₁ tí₄ jág₁ quió₃ a₂dsia₂₃ dsi₁ne₁. ¹¹ Ju₁le₂ñí'₂ bá₄ dsa₂ i₂le₂'éi₂, ju₁lia'₂ lě₅ jág₁ quián₂ jnia'₅₄ a₂tio'₅₄ ne₄ si₂, ju₁'e₂ guě₃ uín₂ tio'₅₄ jnia'₅₄, le₂jaun₂ dsón'₂ jmo₂ bá₄ jnia'₅₄ jme₁tio'₅₄ quián'₅₄ 'nia'₂ ján₃.

¹² Ia₁ tsá₃ tiá₂ dsí₅ jnia'₅₄ 'ín₄ dse₃ guio₅₄, on₃ guē'₂ a₂quin₅₄ jnia'₅₄ quián'₅₄ i₂lín₅₄ i₂jme₂juin'₂ guioin₅₄ le₂jaun₂. La₁ 'éi₂ ně₃ jme₁con₂ 'í₁ chi₂jua'₂ co₂rīn₂, qui₂n₂₃ guioin₅₄ quián'₅₄ rīn'₅₄, tsá₃ 'an₂ dsí₅

chain₂. ¹³ Jaun₂ tsá₃ dsiá₁ jnia'₅₄ jág₁ tá'₅ ŋag₅₄ guě₄ con'₂ guě₄ ja₁ca₂tág₂. Con'₂ jaun₂ bá₄ jmo₂ jnia'₅₄ con'₂ lě₅ 'éi'₃ ca₂cuě₃ Diú₄ a₂jmó₁. Jaun₂ 'éi'₂ bá₄ ca₂jmo₃ 'éi'₃ a₂dsi₁ná_{u5} jnia'₅₄ tē₂go'₅₄ 'nia'₂. ¹⁴ Jaun₂ tsá₃ o₁len'₂ 'nia'₂ jua'₅₄ jnia'₅₄ i₂nio₄ tē₂ ja₁tsá₃ ma₃dsi₂ten₅₄ i₂nio₁. Le₂ně₅ jme₁lé₂ jua'₅₄ mei'₂ guě₃ tsá₃ ma₂ca₂dsi₃ná_{u5} jnia'₅₄ ca₂tē₂ ja₁tion'₅₄ 'nia'₂. Dsá₂ 'au'₂ 'nia'₂ jmo₄, jnia'₅₄ bá₄ i₂le₂'uig₅₄ i₂can₁ jág₁ dse₃ la₂ quió'₅ Cristo jin'₄ 'nia'₂. ¹⁵ Tsá₃ dsiá₁ jnia'₅₄ jág₁ tá'₅ ŋag₅₄ guě₄ quian'₅₄ ta₁ quió'₅ i₂sián'₂. Jnia'₅₄ lia'₂ a₂jaun₂ bá₄ 'ín₂ dsi₅ jnia'₅₄, jē₁ma₂'én'₂ guě₄ 'nia'₂, jaun₂ 'ag₃ caun₂ jág₁ quian'₅₄ 'nia'₂, ia₁jaun₂ lé₂ dsi₃cón₃ guě₄ ta₁ quián₂ jnia'₅₄, o₄quió'₄ Diú₄, ¹⁶ ia₁jaun₂ lé₂ le₃dsau₅₄ uing₂ a₂ŋag₅₄ guě₄ ja₁tion'₅₄ 'nia'₂ qui₂dsi₁'ě₄ jág₁ dse₃. La₁ tsá₃ dsi₁jmó₁ jnia'₅₄ rón₂ quian'₅₄ ta₁ a₂ma₂niog₅ ma₂jmo₃ dsa₂ sián'₂. ¹⁷ La₁ ju₁lia'₂ juá'₂ ne₄ Si₂: “Ju₁lia'₂ dsa₂ i₂dsia₅ jág₁ tá'₅, ju₁dsia₁₂ jág₁ tá'₅ le₃quió'₅ Te₁gui'₅₄.”* ¹⁸ Ia₁ on₃jua'₅₄ dsa₂ i₂'in₅ dse₃ 'ŋiog₅, chén'₅ dse₃, tē₂le₃ i₂'ín₁ dse₃ quió'₅ Te₁gui'₅₄ bá₄.

11

Juá'₂ Pa₄ 'in₂₃ dsa₂ i₂jme₂tag₅ jág₁ ju₁gain₂

¹ Jme₁'nio₃ jniá₂ jua'₅₄ jmó'₂ bá₄ 'nia'₂ tió'₃ 'au'₂ quian'₅₄ jág₁ quió'₃ la₂, a₂ně₃ guě₄ juá'₄, a₂lě₅ lia'₂ lě₅ jág₁ quió'₅ dsa₂ i₂tsá₃ 'en₅₄ dsí₅. La₁ jmo₄ bá₄ 'nia'₂ juin'₂ 'au'₂. ² Ia₁ 'ŋio₅ lin₃ dséi₅ jniá₂ quian'₅₄ 'nia'₂, a₂lě₅ dsi₃ dséi₅ o₄quió'₄ Diú₄. Ia₁ jniá₂ bá₄ ma₂ca₂jmo₃ jág₁ a₂jme₁jnia₅ jniá₂ 'nia'₂ co₂'nió'₄ dsa₂ dsen₃, i₂le₁jě₃ jme₂dsí₂ quió'₅, ne₄ Cristo,

* **10:17** Jeremías 9:24.

jui₁lia'₂ jan₂ jmei₂ chi'₂ dsa₂ mi₄ jme₂jniai₂₃ ja₁míg₄
 ne₄ i₂lě₅ jág₁ i₂lé₂ dsi₂i₂gu₂. ³ La₁ gó₅ jniá₂ ia₁ con'₂
 tsá₃ ηó₅ nē₁ca₂rě₃gán'₃ 'nia'₂ jme₃gau₅ dsa₂ quian'₅₄
 mai₅₄ quió'₅, jui₁lia'₂ ca₂i₃ηí₂ Eva ca₂jme₃gau₅
 dsi₂mi'₂, nē₁ca₂i₃uín₂ cau₅ 'a₂ lia'₂ dsi₂jio₅ 'au'₂
 'nia'₂, a₂qui₂le₁jě₃ 'au'₂, a₂rě₂teng'₅₄ le₃quió'₅
 Cristo. ⁴ Ia₁ ma₂ja₂nó'₅ 'nia'₂ qui₂guéng'₅ rě₂ dsa₂
 i₂tě₁ja₂lén₂ jme₂tag₅, la₁ le₂siá'₂ bá₄ 'i_{in}₂₃ Jesús, tsá₃
 lě₅ jág₁ quió'₅ lia'₂ con'₂ lě₅ jág₁ a₂ma₂gue'₅₄ 'nia'₂
 le₂jniá₅ quió'₅ Jesús. Jaun₂ le₂ně₅ bá₄ ma₂guen'₅₄
 táng₃ 'nia'₂ jme₂dsí₂ sián'₂, on₃jua'₅₄ i₂quián₅ Diú₄
 i₂jme₁ma₂guen'₅₄ 'nia'₂. ¡Dse₃ bá₄ jmo'₂ 'nia'₂ tió'₃
 'au'₂ quian'₅₄ jág₁ a₂rě₂tsín₄ guě₄, a₂tsá₃ lě₅ con'₂
 lě₅ jág₁ dse₃ a₂lió₂ a₂jme₁ma₂nei'₂ 'nia'₂! ⁵ La₁
 jniá₂ ně₃, tsá₃ líng₂ jua'₅₄ a₂me'₂ guě₄ quen₅ jniá₂,
 jua'₅₄ ca₂juig₄ guě₄, lia'₂ con'₂ guě₄ dsa₂ 'éi₂ i₂ηí₄
 lě₃ jme₂can'₅₄ guion₅₄ a₂jmo₂₃ a₂lín₅ dsa₂ i₂chen₄
 quián₅ Cristo. ⁶ O₁jnia'₅₄ tsá₃ lín₄ dse₃ 'ηiag₂ jág₁, la₁
 tsá₃ 'e₂ lě₅; la₁ niog₅ bá₄ dsi₃. Ma₂ca₂jme₁jnia₅ bá₄
 jniá₂ ca₂le₃jě₃ ja₁con'₂ 'nia'₂.

⁷ ¿O₃ bá₄ lín'₂ 'nia'₂ a₂ca₂'no₃ jniá₂ dso₄ ia₁ ca₂dsióg₃
 ca₂jmo₃ meg'₂ a₂ca₂chon'₄ jniá₂ 'nia'₂ jme₁ca₂'ě₃
 jniá₂ jág₁ dse₃ a₂lión'₂ 'nia'₂, ia₁ tsá₃ 'lia'₅₄ ca₂can₃
 jniá₂? ⁸ Guá'₅ ja₁siá'₂ bá₄ i₂ca₂jme₃'o₅₄, co₂'nió'₄
 a₂ca₂can₃ jniá₂ cu₄ quió'₅, ia₁jaun₂ le₃jmó'₂ ta₁
 a₂le₃ti₃ ta₁ ja₁con'₂ 'nia'₂. ⁹ Lia'₂ con'₂ jme₁'eng₅₄
 quian'₅₄ 'nia'₂, dsón'₂ bá₄ ca₂rě₃'nió'₅ quió₃ le₂jaun₂,
 la₁ tsá₃ 'e₂ guei₂ ca₂cuě₃ jniá₂ 'i₁jan'₂ 'nia'₂. Ia₁ dsa₂
 rin'₅₄ jniog₄ i₂chan₂ Macedonia la₂ bá₄ ca₂i₁lein₅₄
 juig₂ Corinto ně₅, ca₂i₁can₅ a₂tsá₃ cha₂ quió₃ lia'₂
 con'₂ jme₁chi₁quian₁₂ jniá₂ jmig₄. Qui₂ca₂jmo₃ bá₄

jniá₂ 'í₁ jaun₂ tsá₃ 'ein₂ 'nia'₂ cán'₁ guei₂ o₄quió₃
jniá₂, jaun₂ caun₂ jmo₅₄ bá₄ jniá₂ 'í₁ jaun₂. ¹⁰ Jaun₂,
o₄quió'₄ jág₁ tí₅ dsón'₂ quió'₅ Cristo a₂'i₄ dsí₃, juá'₅
jniá₂, 'i₁jan₂ tsá₃ lé₂ jné₃ jua'₅₄ a₂tsá₃ lé₂ juá'₄ jniá₂
con'₂ 'ŋio₂ dsí₃ le₂tan₅₄ 'uë₃ Acaya. ¹¹ ¿_{E2} lë₃ juá'₅
jniá₂ le₂në₅, lín'₂ 'nia'₂? ¿_{O3} bá₄ ia₁ a₂tsá₃ 'nió₃ jniá₂
'nia'₂? Nj₅ bá₄ Diú₄, a₂'nióg₃ bá₄ 'nia'₂.

¹² Jaun₂ caun₂ jmo₅₄ bá₄ jniá₂ a₂ma₂guio₃ jmo₂₃,
ia₁jaun₂ jni₃ juí₅ quió'₅ juí₁lia'₂ i₂l₂nio₄ në₅ a₂'nio₃
dsia₃ jág₁ tá'₅ jmo₂₃ dsí₅ a₂lë₅ rë₂ ta₁ quió'₅, juí₁lia'₂
lë₅ ta₁ quián₂ jnia'₅₄. ¹³ Ia₁ dsa₂ i₂le₂'éi₂ në₃
lín₅ dsa₂ i₂chen₄ i₂juí₁gan₂. A₂jmo₂₃ ta₁ a₂jnia'₅₄
jme₂gau₂₃, a₂qui₂jmoí'₂ a₂jmo₂₃ lín₅ dsa₂ i₂chen₄
quián₅ Cristo. ¹⁴ On₃jua'₅₄ a₂dsi₂gó'₃ dsí₅, ia₁ le₂jio₅
'ŋio₅ i₂së₃dsen₃ qui₂jmoí'₂ a₂jmo₂₃ lín₅ jan₂ ángel
i₂jniá₂ tág₅. ¹⁵ 'Uig₅₄ jaun₂ në₃, le₂jaun₂ bá₄ lë₅
juí₁lia'₂ quian'₅₄ dsa₂ i₂jme₂tí₃ ta₁ ne₄ 'éi₂: qui₂jmoí'₂
a₂jmo₂₃ lín₅ lia'₂ lín₅ i₂jme₂tí₃ ta₁ ne₄ a₂dse₃, con'₂
dsi₂ten₅₄. La₁ jë₁ca₂tó'₂ bá₄ dsí₃guéi₃ con'₂ lë₅ ca₂tíin₂
co₂niog₅ lë₅ jmo₂₃.

*A₂ lia'₂ niog₅ lë₅ uig₅ ca₂ŋág₃ Pa₄ ne₄ ia₁ a₂lín₅ dsa₂
i₂chen₄ quián₅ Cristo*

¹⁶ Con'₂ siá'₂ juí₂g₂ 'nia'₂: tsá₃ o₁len'₂ 'nia'₂ jua'₅₄
të₃dsón'₂ líng₅ dsa₂ co₄. La₁ o₁jnia'₅₄ 'ein₂ guë'₂ jmo₅
dsí₅ a₂líng₅ le₂në₅, la₁ guei₅₄ jniá₂ në₂jag₄ bá₄ a₂líng₅
dsa₂ co₄, ia₁jaun₂ lé₂ dsia₅₄ ca₂la₂ jág₁ tá'₅. ¹⁷ Juí₁lia'₂
juá'₅ jniá₂, on₃jua'₅₄ lia'₂ con'₂ lë₅ 'nió₃ Te₁gui'₅₄, lia'₂
jë₁të₂'i₅ jan₂ dsa₂ co₄ bá₄ juá'₅ jniá₂, jmo₅₄ róng₂,
co₂'nió'₄ caun₂ bá₄ 'ei₅ dsí₃. ¹⁸ Juí₁lia'₂ juin₅ lín₃
i₂chan₂ dsia₅ jág₁ tá'₅ quian'₅₄ cosa a₂cha₂ mi₂güí₃

la₂, já₃ bá₄ le₂jaun₂ guë'₂, la₂ dsia₅₄ jniá₂ já₁ tá'₅.
 19 'Uig₅₄ ia₁ a₂ŋag₅₄ ŋi'₅₄ bá₄ 'nia'₂, jaun₂ 'ŋio₂ bá₄
 'au'₂ 'nia'₂ jmo'₂ tió'₃ 'au'₂ quian'₅₄ dsa₂ co₄. 20 Ia₁
 jmo'₂ bá₄ 'nia'₂ tió'₃ 'au'₂ quian'₅₄ dsa₂ i₂chi₂quióng₂
 jmig₄ tion₅₄-jan₃, dsa₂ i₂guë'₅ ta₁ 'ua'₂ quián'₂ 'nia'₂,
 dsa₂ i₂jo₅ quián'₂ 'nia'₂, dsa₂ i₂jmo₅ can'₅₄ ne₄ quián'₂
 'nia'₂, dsa₂ i₂qui₂jno₂ quián'₂ 'nia'₂ ně₃. 21 'An₁ lín'₂
 'nia'₂ a₂lág₅ jnia'₅₄ dsa₂ 'uan₅₄ ia₁ a₂tsá₃ 'ein₂ jnia'₅₄
 tiá₂ dsí₅ jmo₃ le₂ně₅ ja₁con'₂ 'nia'₂. 'An₁ le₃jéin₄ jniá₂
 o₂guí'₃ bá₄ ia₁ a₂juá'₅ a₂lín₅ dsa₂ 'uan₅₄.

La₁ chi₂jua'₂ tiá₂ bá₄ guë'₂ dsí₅ i₂sián'₂ dsia₃ já₁
 tá'₅, já₃ bá₄ tiá₂ dsi₃ jniá₂ jmo₅₄ le₂jaun₂. (La₁ juá'₅
 jniá₂ lia'₂ ja₁juá'₂ jan₂ dsa₂ co₄.) 22 ¿'E₂? ¿Jmá'₃ dsa₂
 'éi₂ bá₄ i₂tin₂ dsia₃ já₁ jmei₅ hebreo? Já₃ bá₄ tin₂
 jniá₂ táng₃. ¿Jmá'₃ dsa₂ 'éi₂ bá₄ lín₅ dsa₂ israelitas?
 Já₃ bá₄ 'éi₂ guë'₂ jniá₂ já₃. ¿'E₂? ¿Jmá'₃ lia'₂ dsa₂
 'éi₂ bá₄ lín₅ tsi₁jon₂ Abraham? Já₃ bá₄ 'éi₂ guë'₂ lín₅
 jniá₂. 23 ¿Jmá'₃ dsa₂ 'éi₂ lín₅ dsa₂ i₂jme₂ti₃ ja₁con₂
 Cristo? Tson₂ bá₄ guë'₄ lín₅ jniá₂, ia₁ 'ŋio₅ lín₃ guë'₄
 ma₂guio₃ jme₂ti₅₄ ja₁con₂ Cristo lia'₂ con'₂ guë'₄ dsa₂
 'éi₂. (A₂lë₁juá'₅ bá₄ jniá₂, lia'₂ lë₁të₂'₅ dsa₂ ŋá₅.) Ia₁
 tson₂ lín₃ guë'₂ ma₂guio₃ jmo₂₃ ta₁ jme₂ti₅₄; ia₁ 'lióng₂
 guë'₄ 'mi₅ ma₂qui₂ma₂can₃ jniá₂ lia'₂ con'₂ guë'₄ dsa₂
 'éi₂; ma₂qui₂ma₂'ú₃ 'lióng₂ lín₃ ráun₂ né'₃ 'má₃ ně₃;
 'lióng₂ ráun₂ ma₂i₂ŋig₂ jnia'₅₄ mei'₂ tsá₃ ma₂jong₃.
 24 Con'₂ 'ŋiá₂ ráun₂ ma₂ca₂bóg₂ dsa₂ judíos jmá'₃
 guióg₂-guia₃-né₂ ráun₂ lia'₂ co₂ráun₂. * 25 'Nag'₂ ráun₂
 guë'₂ ma₂bóg₂ dsa₂ quian'₅₄ ni₁'ma₂; co₂ráun₂ guë'₂
 ca₂cuë₃ cang₄ tioen'₅₄. 'Nag'₂ ráun₂ guë'₂ ne₄ jmi₁ŋí'₄

* 11:24 lit. "jmá'₃ të₂láu₃ ráun₂ tsá₃ tí₅ caun₂, lia'₂ co₂ráun₂."

ca₂i₃ñí₂ ca₂'en₃ ni₁barco a₂jme₁'eng₅₄. Co₂ráun₂
 guë'₂ ca₂ñig₅ co₂jmi₂g₄ co₂nei₅ dsi₂jo₂ jmi₁ñí'₄ ně₃.
 26 'Lióng₂ ráun₂ dsi₂jui₅ ja₁ma₂qui₂i₁ñi₃, ma₂ca₂i₃ñí₂
 a₂go'₂ ia₁ te₁'i₁ cuá₃, a₂go'₂ ia₁ a₂chan₂ dsa₂ 'ang₂,
 a₂go'₂ rë'₂ a₂jo₅₄ dsa₂ go₃, a₂go'₂ jo₅₄ dsi₂nau₂,
 a₂go'₂ rë'₂ 'eng₅₄ ciudad, a₂go'₂ jë₁ma₂ñig₅ má'₂
 ja₁co₂'ñiog₅, a₂go'₂ jë₁ma₂ñig₅ ne₄ jmi₁ñí'₄, a₂go'₂ rë'₂
 quian'₅₄ dsa₂ i₂jui₁gan₂ i₂jmo₅ lín₅ rin'₅₄ jniog₄, 27 jë₄
 ta₁ 'ua'₂ lín₃, jë₄ ma₂ca₂'ú₃ lín₃, jë₄ jme₁tsá₃ güing₂₃,
 jë₄ i₁cón₅ rë₂quein₂ dsi₃, jë₄ jme₁'in₂ a₂tsá₃ cha₂
 a₂guë'₅₄, jë₄ jein₂ güí₂, jë₄ a₂tsá₃ 'e₂ cha₂ qui'₄ ně₃.

28 Cha₂ guë'₄ caun₂ siá'₂ táng₃ a₂chang₂ ca₂le₃jë₃
 jmi₂g₄ a₂'i₅ dsi₃ o₄quió'₄ ca₂le₃jë₃ guá'₅. 29 ¿'Ein₂ 'éi₂
 i₂'uan₅₄, jniá₂ guë'₂ tsá₃ 'uang₅₄? ¿'Ein₂ 'éi₂ i₂ca₂tán'₂
 dso₄ a₂'uin₄ i₂sián'₂, jniá₂ guë'₂ tsá₃ 'e₂ i₂mé'₂ dsi₃?

30 Në₁jua'₂ ca₂tíng₂ dsia₅₄ jág₁ tá'₅, jaun₂ dsia₅₄ jniá₂
 jág₁ tá'₅ të₂le₃ ne₄ ca₂le₃jë₃ a₂cuë'₅ léi₄ a₂lín₅ jan₂
 dsa₂ 'uan₅₄. 31 Diú₄ Jmei₂ Jesucristo Te₁gui'₅₄ quián₂
 jniog₄ bá₄ i₂ca₂tín₂ jme₂juin'₂ dsa₂ co₂tan₅₄, 'éi₂ bá₄
 ñi₅ a₂dsau₅ bá₄ jág₁ quió₃. 32 Lia'₂ con'₂ jme₁'eng₅₄
 juig₂ Damasco, i₂lín₅ dsi₄má'₂ ja₁jaun₂ i₂jme₁jme₂ti₃
 ne₄ Rag₅₄ Aretas, ca₂jmo₃ 'éi'₃ a₂ca₂jmo₃ dsa₂ 'í₁
 o₄jui₅ ia₁ jme₁tsáun'₂ jme₁dsi₃tióg₃ né'₃ 'má₃. 33 La₁
 juí₅ siá'₂ bá₄ ca₂sió₂ rin'₅₄ jniog₄, 'eng₅₄ 'ñió'₃ tsi₁mí'₂
 ca₂sió₂ të₂'ua₁ juí₅ dso'₂ ni₁'ia'₂ a₂rë₂juí₄ le₃lág'₃ juig₂;
 le₂në₅ bá₄ ca₂lóng₂ o₄gú₃ 'éi₂.†

12

Jui₁lia'₂ a₂ma₂ca₂jme₁jnia₅ Te₁gui'₅₄

† 11:33 'Nio'₂ ja₁ton₅ Hechos 9:25.

1 Tion₅₄ caun₂ dsia₅₄ jniá₂ jág₁ tá'₅. Jui₁'e₂ guě₃ tsá₃ ta₁ jmo₃, caun₂ juá'₄ jniá₂ jui₁lia'₂ a₂ca₂jéin₃ jniá₂ a₂ma₂jág₃, jui₁lia'₂ a₂ma₂ca₂jme₃jnia₅ Te₁gui'₅₄ ně₃.

2 Cúing₅ jan₂ dsa₂ i₂'ei₅ caun₂ jág₁ quiain'₅₄ Cristo, ma₂gua₃-quén₂ ŋi₂ ca₂uíg₂ jui₅ guei'₅₄ ca₂tě₂ ja₁guá₄ Diú₄. * (A₂jaun₂ bá₄ tsá₃ guion₄ jniá₂ jua'₅₄ a₂ŋe₄ lia'₂ jma₃quian'₅₄ ni₁ŋi₁₂, o₃ jmá'₃ jme₂dsí₂ quió'₅ 'e₂. La₁ jnia'₅₄ lia'₂ 'ŋiog₅ bá₄ Diú₄ ŋi₅.) ³ La₁ guion₄ jniá₂, chan₂ jan₂, (jnia'₅₄ lia'₂ a₂jaun₂ bá₄ tsá₃ guion₄ jniá₂ chi₂jua'₂ ca₂ŋei₅₄ chi₁dsáin₃, o₃ jmá'₃ jme₂dsí₂ quió'₅ 'e₂ ca₂dsióg'₃ ja₁jaun₂. Jnia'₅₄ lia'₂ 'ŋiog₅ bá₄ Diú₄ ŋi₅);

⁴ jan₂ i₂ca₂ron'₂ ca₂tě₂ Ja₁jlá'₁† ja₁ca₂nág₂ jág₁ a₂tsá₃ lé₂ le₃jmog'₅₄ on₃ guě₄ 'i₄ 'éi'₃ dsia₃ dsa₂ mi₂güí₃.

⁵ O₄quió'₄ jan₂ dsa₂ le₂'éi₂ bá₄ lé₂ dsia₅₄ jniá₂ jág₁ tá'₅, on₃jua'₅₄ o₄quió₃ 'ŋió₃ jmo₂₃ táng'₅, jnia'₅₄ lia'₂ o₄quió'₄ a₂'uan₅₄ bá₄ jniá₂. ⁶ O₁jnia'₅₄ la₂ 'nio₃ jniá₂ dsia₅₄ jág₁ tá'₅, on₃jua'₅₄ dsa₂ co₄ lín₅ jniá₂, ia₁ jág₁ tí₅ dsón'₂ bá₄ a₂juá'₅ jniá₂. La₁ cáun₄ bá₄ dsí₃ tsá₃ jmo₅₄ le₂jaun₂, ia₁jaun₂ tsá₃ le₃lín₂ dsa₂ jua'₅₄ jniá₂ líng₅ ŋag₅₄ guě₄ lia'₂ con'₂ niog₅ a₂ma₂nág₂ a₂qui₂ma₂tě₂ ne₄ dsa₂ a₂jmo₅ jniá₂ 'e₂ jmo₂₃.

⁷ Jág₁ a₂ca₂rě₃jniá₂ jaun₂ lě₅ caun₂ jág₁ jlá'₁ jmá'₅ a₂lé₂ le₃jme₁jmo₅₄ jniá₂ róng₂ jua'₅₄ mei'₂ guě₃ le₂jaun₂. La₁ ca₂jéin₃ uig₅ ně₂jag₄ bá₄ a₂i₃'i'₅₄ ni₁taun₅ ca₂lě₃ ni₁ŋi₃, co₂'nió'₄ i₂chen₄ quián₅ i₂sě₃dsen₃ bá₄ caun₂ qui₂bóg₂, ia₁jaun₂ tsá₃ jmo₅₄ jniá₂ róng₂ i₁juin₅₄ ŋag₅₄. ⁸ 'Ni₅ ráun₂ ma₂ca₂chi₁len'₄ jniá₂ Te₁gui'₅₄ a₂jme₃'lió₂ jniá'₄ jmi₁uig₅ a₂quian₅₄. ⁹ La₁ ca₂juá'₂ Te₁gui'₅₄ tság₅ jniá₂: “Tió'₅ bá₄ a₂'ua₁ dsí₃ ja₁con'₂ 'ne₂, ia₁ rě₂'ŋia₅ jui₅bí₂ quió₃ jui₁lia'₂

* 12:2 lit. “ca₂tě₂ guei'₅₄ i₂juí₃ jě₁ca₂tě₂ 'nag'₂.” † 12:4 griego: *paradeiso* (Paraíso).

jme₁'uan₅₄ dsa₂." Jaun₂ 'io'₂ jéin₅ bá₄ ia₁ a₂'uang₅₄,
 ia₁jaun₂ le₂jníá₂ jui₅bí₂ quió'₅ Cristo le₃ja₁con₂jníá₂.
 10 Jaun₂ tē₅ bá₄ dsi₃ a₂'uang₅₄ quian'₅₄ ca₂le₃jě₃
 a₂dsi₂ñíg₂: a₂juá'₂ dsa₂ uig₅, quian'₅₄ guě₄ ca₂le₃jě₃
 a₂chang₂, cha₂ a₂qui₂tsá₃ tín'₂ quió₃. A₂chang₂
 a₂co₂'ein₅ dsa₂, ca₂le₃jě₃ guě₄ o₂1₁ dsi₅ a₂dsi₂ñíg₂
 o₄quió'₄ Cristo. Ia₁ jui₁lia'₂ jme₁'uang₅₄, tē₂le₃ 'uan'₂
 bá₄jníá₂ le₃ja₁con₂ Diú₄.

*'Nio₅ lin₃ 't₅ dsi₅ Pa₄ o₄quió'₄ guá'₅ chan₂ juig₂ Cor-
 into*

11 Ma₂nē₂dsia₃ lia'₂ ja₁dsia₅ jan₂ dsa₂ co₄, ia₁
 ma₂nē₂'íng₃ dse₃ 'ñió₃, la₁ guion'₅₄ bá₄ 'nia'₂
 chi₂quiong'₅₄ jmíg₄. Ia₁ 'nia'₂ bá₄ jme₁ca₂tíng'₂
 jme₁'ág'₄ dse₃ jníá₂, ia₁ tsá₃ 'e₂ me'₂ quen₅ jníá₂
 lia'₂ con'₂ guě₄ dsa₂ i₂chen₄ 'éi₂ i₂ñí₄ lě₃ jme₂can'₅₄
 guion₅, jui₁'e₂ guě₃ tsá₃ 'e₂ quen₅ jníá₂. 12 Dsón'₂
 bá₄ ma₂ca₂rě₃jníá₂ léi₄ a₂lín₅ dsa₂ i₂chen₄ quián₅
 Cristo jě₄ quián'₂ 'nia'₂, jě₄ ca₂le₃jě₃ a₂juin'₂ dsi₃: léi₄
 a₂dsi₂gó'₃ dsi₅, quian'₅₄ jui₅bí₂ jlá'₁ ně₃. 13 Tsá₃ sion₅
 ma₂jín₄ jníá₂ 'nia'₂ lia'₂ con'₂ guě₄ guá'₅ sián'₂, jñia'₅₄
 lia'₂ jníá₂ 'ñió₃ tsá₃ 'e₂ guei₂ ma₂ca₂cuě₃ jníá₂ 'nia'₂.
 ¡'Én₃ 'nia'₂ dso₄ quió₃ chi₂jua'₂ tsá₃ dse₃ ca₂jmo₃
 jníá₂ ja₁con'₂ 'nia'₂!

14 Ma₂chang₂ bá₄ co₂jñiag₅₄ a₂dsióg₄ i₁jíng₁₂ 'nia'₂
 jě₁ca₂tě₂ 'nag'₂ ráun₂, jaun₂ tsá₃ lě₅ jua'₅₄ a₂i₁cuě₃
 'nia'₂ guei₂. Ia₁ tsá₃ ta₁ jaun₂ ñi₅ jníá₂ jua'₅₄
 a₂'ín₅ dsi₃ a₂cha₂ quián'₂ 'nia'₂; guion'₅₄ bá₄ 'nia'₂
 'nió₃ jníá₂. Ia₁ guion₅₄ bá₄ jui₁lia'₂ chog₅₄-jmei₂
 chi'₂ ca₂tín₂ 'no₃ cu₄ a₂qui₂dsi₃ñí₂ quian'₅₄ chi'₂-
 guein₂ quián₅, jaun₂ on₃jua'₅₄ rě'₂ chi'₂ ca₂tín₂ 'no₃

a₂dsi₃ηí₂ quiain'⁵⁴ chog⁵⁴-jmei₂. ¹⁵ Jaun₂ jniá₂ ně₃, 'ηio₂ bá₄ dsi₃ qui₁'éng₄ a₂cha₂ quió₃, ton'₂ 'ηio₂ bá₄ dsi₃ jme₁dsiang₅ dsi₃ o₄quió'₄ jme₂dsí₂ quián'₂ 'nia'₂. Chi₂jua'₂ jaun₂, ia₁ tē₂le₃ lě₅ gué₄ 'nió₃ jniá₂ 'nia'₂, ¿a₁tē₂le₃ me'₂ bá₄ 'nió'₃ 'nia'₂ jniá₂ jaun₂ ně₃?

¹⁶ Jui'₂e₂ guě₃ dsau₅ a₂tsá₃ 'e₂ guei₂ ca₂cuě₃ jniá₂ 'nia'₂, la₁ 'ηio₄ bá₄ jniá₂, juá'₂ 'nia'₂, a₂ca₂jón₃ jniá₂ 'nia'₂ quian'⁵⁴ mai⁵⁴ quió₃. ¹⁷ ¿O₃ bá₄ lín'₂ 'nia'₂ a₂'lig'⁵⁴ ca₂lág₃ jniá₂ quian'⁵⁴ dsa₂ i₂ca₂tsíng₂ ne'⁵⁴ 'nia'₂? ¹⁸ Ca₂mí₃ bá₄ jniá₂ ne₄ Tito a₂jmo₃ dse₃ dsí₅ a₂ca₂ηei⁵⁴ ja₁con'₂ 'nia'₂, ton'₂ ca₂tsín₂ jniá₂ ján₃ jan₂ rin'⁵⁴ jniog₄ i₂quiain'⁵⁴. Jaun₂, ¿O₃ bá₄ ca₂jme₃gau₅ 'éi₂? ¿O₃ bá₄ tsá₃ 'én'₂ 'e₂ 'nia'₂ a₂ma₂ja₂náu₅ jnia'⁵⁴ co₂dsia₅ quiain'⁵⁴, jmo₂ ta₁ co₂rē₂ quiain'⁵⁴, ton'₂ jan₂ bá₄ Jme₂dsí₂ i₂quiong'⁵⁴ táng₃?

¹⁹ 'An₁ mei'₂ tsá₃ caun₂ lín'₂ bá₄ guě₄ 'nia'₂ a₂jnia'⁵⁴ con'₂ 'niog₂ jnia'⁵⁴ lion₄ guio⁵⁴ ne'⁵⁴ 'nia'₂. La₁ jág₅ bá₄ Diú₄ tsá₃ le₂jaun₂ dsi₂jio₅ dsi₅ jnia'⁵⁴. Jág₁ tí₅ bá₄ chei₂ jnia'⁵⁴ 'nia'₂ ne₄ Cristo. La₁ jē₄ ca₂le₃jě₃ a₂ně₅ a₂dse₃ ia₁jaun₂ qui₃dsi₂cón'₃ 'nia'₂ tē₂le₃ quió'⁵ jme₂dsí₂, 'nia'₂ rin'⁵⁴ jniog₄ i₂'niog₃ guě₄ lín₃. ²⁰ Ia₁ gó₅ jniá₂ con'₂ tsá₃ ηó₅ ně₁jua'₂ tsá₃ dse₃ tion'⁵⁴ 'nia'₂ lia'₂ con'₂ lě₅ 'nio₃ jniá₂, jē₁ma₂ca₂dsióg₃, ján₃ bá₄ le₂jaun₂ ně₁jua'₂ tsá₃ ca₂jein'₂ 'nia'₂ jniá₂ lia'₂ con'₂ 'niog'₂ 'nia'₂ guě'₂ táng₃. Ia₁ gó₅ jniá₂ ně₁jua'₂ tion'⁵⁴ 'nia'₂ a₂tsá₃ jen'₂ 'nia'₂ quian'⁵⁴ ríng'₂; ně₁jua'₂ tion'⁵⁴ 'nia'₂ uig₅ 'au'₂ jíng'⁵⁴ ríng'₂; ně₁jua'₂ ca₂rē₃ 'né'₂ 'nia'₂ co₂tiá₂; ně₁jua'₂ 'ua'₂ 'au'₂ 'nia'₂ tiong'⁵⁴; ně₁jua'₂ qui₂tsín'₂ 'nia'₂ 'lig'⁵⁴ ríng'₂; ně₁jua'₂ qui₂chi₂'ín'₅ 'nia'₂ ríng'₂; ně₁jua'₂ chan₂ i₂qui₂jmo₅ rón₂; ně₁jua'₂ tion'⁵⁴ 'nia'₂ mī⁵⁴. ²¹ Ján₃

bá₄ gó₅ jniá₂ nē₁jua'₂ ca₂jmo₃ Diú₄ a₂tē₂tsin'₅₄ jniá₂
 o₂guí'₃ o₄quián'₂ 'nia'₂ jē₁ma₂dsióg₃; go'₂ le₃jiá₃
 tiá'₃ qui'₂ dsi₃ 'o₅₄ o₄quió'₄ i₂ma₂qui₂ma₂náu₂ dso₄
 le₂jniá₅, ton'₂ tsá₃ 'e₂ ma₂ca₂dsi₃quén'₅ dsí₅ o₄quió'₄
 a₂'lig'₅₄ a₂jmo₅-dsáu₅; a₂nióí'₅ já_{g1} quiaín'₅₄ dsa₂
 i₂tsá₃ lín₅ dsi₂i₂gu₂; ca₂le₃jě₃ guě₄ a₂'lig'₅₄ o₂guí'₃
 a₂qui₂ma₂jmo₃.

13

Ág'₅ Pa₄ já_{g1} ton'₂ 'ě₂ guě₄ já_{g1} tē₃jniá₅

¹ A₂dsióg₅ 'nag'₂ ráun₂ a₂l₁jín₁₂ 'nia'₂ la₂. “Ca₂le₃jě₃
 'e₂ niog₅ lé₂ jióg'₂ 'í₁ tē₂le₃ quian'₅₄ on₃-ún₂ dsa₂
 i₂já_{g1}'₃ já_{g1} dsau₅.”* ² Ma₂ca₂'ě₃ jniá₂ já_{g1} tē₃jniá₅
 ne₄ dsa₂ i₂jme₁tián'₄ 'no₅ dso₄ le₂jniá₅, ton'₂ ne₄
 ca₂le₃jín₃ i₂sián'₂ ně₃, já_{n3} bá₄ 'ě₅ jniá₂ já_{g1} a₂'eng₅₄
 uíng₂ ja₁con'₂ 'nia'₂, ju₁lia'₂ ca₂jmo₃ jniá₂ lia'₂ con'₂
 neg₅₄ jē₁ca₂tē₂ tin₃ ráun₂ a₂l₁jíng₁₂ 'nia'₂: nē₁jua'₂
 con'₂ siá'₂ ca₂dsióg₃ jniá₂ a₂l₁jíng₁₂ 'nia'₂, jaun₂ tsá₃
 ma₃jmo₅₄ jniá₂ nē₂ dsi₃ nē₁jua'₂ chan₂ guě₄ i₂tsá₃
 ma₂dsi₂quén'₄ dsí₅. ³ Le₂jaun₂ jmo₅₄ jniá₂ chi₂jua'₂
 a₂jaun₂ 'niog'₂ 'nia'₂ a₂jáng'₄ jniá₂ léi₄, a₂dsón'₂ bá₄
 juá'₂ Cristo tsí'₅ 'nia'₂ quian'₅₄ já_{g1} a₂quian₄ jniá₂.
 Tsá₃ jua'₅₄ a₂lín₅ 'uain₅₄ ja₁con'₂ 'nia'₂; 'nió'₄ tē₂le₃
 jme₂jnia₅ bá₄ 'éi₂ a₂'io₂₃ ju₁bí₂ jē₄ quián'₂ 'nia'₂.
⁴ Dsón'₂ bá₄ jaun₂ ca₂tion₃ cróg₄ dsa₂ ně₂jag₄ bá₄
 a₂lín₅ jan₂ dsa₂ 'uan₅₄, la₁ rē₂ně₃ ně₃ chain₂ tē₂le₃
 quian'₅₄ ju₁bí₂ quió'₅ Diú₄. Le₂ně₅ bá₄ ju₁lia'₂ jnia'₅₄
 táng₃, quian₄ ju₁ jaun₂ a₂jmo₂ jnia'₅₄ 'uan₅₄ o₄quió'₄
 'éi₂, le₂jaun₂ bá₄ le₃chong₂ guě'₂ jnia'₅₄ ja₁con'₂ 'nia'₂
 quian'₅₄ ju₁bí₂ quió'₅ Diú₄.

* **13:1** Deuteronomio 19:15.

5 Te₁li₁ 'nia'₂ ja₁con'₂ guiong'₅₄ chi₂jua'₂ dsón'₂ tión'₂ 'nia'₂ jui₅ quió'₅ Te₁gui'₅₄. Quion₂ de'₂ 'nia'₂ caun₂ 'í₁ le₃ja₁con'₂ 'nia'₂ guiong'₅₄. ¿Tsa₁ len'₄ 'nia'₂, a₂'en₅₄ bá₄ Jesucristo ja₁con'₂ 'nia'₂, jaun₂ bá₄ nē₁jua'₂ tsá₃ tē₁tsin'₅₄ 'nia'₂ 'lig'₅₄ nē₁ma₂ca₂quion'₂ 'nia'₂ 'í₁ jaun₂? 6 La₁ 'ín₂ dsi₃ jniá'₂ le₃len'₄ 'nia'₂ a₂tsá₃ le₂jaun₂ lág₅ jnia'₅₄ jua'₅₄ a₂tsá₃ dse₃ tē₃tsag'₅₄ jnia'₅₄ nē₁ma₂ca₂quion'₂ 'nia'₂ 'í₁, jua'₅₄ a₂tsá₃ dsau₅ a₂lág₅ jnia'₅₄ dsa₂ i₂chen₄ quián'₅ Te₁gui'₅₄. 7 Qui₂mi₂ jnia'₅₄ chi₂len'₄ Diú₄ o₄quián'₂ 'nia'₂ ia₁jaun₂ tsá₃ ma₃jmo₄-dsáu'₄ 'nia'₂ a₂'lig'₅₄. On₃jua'₅₄ ia₁jaun₂ tē₃tsag'₅₄ jnia'₅₄ dse₃, tē₂le₃ ia₁jaun₂ jmó'₂ 'nia'₂ a₂dse₃, jui₁'e₂ guě₃ chan₂ i₂lín₂ a₂tsá₃ dse₃ tē₃tsag'₅₄ jnia'₅₄. 8 Ia₁ tsá₃ lé₂ náu₂ jnia'₅₄ quein₅ ja₁con₂ jág₁ tí₅, tē₂le₃ tióng₂ bá₄ jnia'₅₄ quian'₅₄ jág₁ tí₅. 9 Jaun₂ tē₂le₃ 'io'₂ bá₄ jmo₂ jnia'₅₄ jme₁lág₄ jnia'₅₄ dsa₂ 'uan'₅₄, 'nia'₂ guě'₂ lín'₅ dsa₂ 'uan'₂. A₂jaun₂ caun₂ chi₂len'₄ bá₄ jnia'₅₄ Diú₄ ia₁jaun₂ len'₂ 'nia'₂ co₂ñei'₅₄. 10 Jaun₂ lē₃, jmo₂₃ si₂ carta la₂ tsíng₂ ne'₅₄ 'nia'₂ tē₂lia'₂ 'eng'₅₄ uíng₂, ia₁jaun₂ tsá₃ 'nió'₅ jua'₅₄ a₂jmo₅₄ jniá'₂ tsau₂ dsi₃ jē₁ma₂dsióg₃, lia'₂ con'₂ lē₅ ta₁ a₂lín'₅ a₂ca₂cuē₃ Te₁gui'₅₄, ia₁jaun₂ tē₂le₃ lei₂ bá₄ jme₂dsí₂ quián'₂ 'nia'₂, on₃jua'₅₄ tē₂le₃ qui₃jě'₂.

11 Nē₃ nē₃, rin'₅₄ jniog₄, caun₂ jui₁le₂chan'₂ bá₄ 'nia'₂ dse₃ qui₂jmo'₂ 'nia'₂ 'io'₂. Jmog'₅₄ 'nia'₂ 'au'₂ o₄quió'₄ jme₂dsí₂ quián'₂ 'nia'₂ nē₃; jui₁chan'₂ bá₄ 'nia'₂ rē₂ a₂'ei₅ caun₂ jág₁ quian'₅₄ ríng'₂. Jaun₂ Diú₄ i₂jmo₅ 'ei₅ tei₄ i₂'nio₃ 'nia'₂, 'éi₂ bá₄ jme₃quiong'₅₄ 'nia'₂ ca₂le₃jě₃ jmig₄. 12 Cuñ₅₄ 'nia'₂ Diú₄ ríng'₂

le₂jang' le₂jang' a₂qui₁chén'[†] 'nia'₂ quió'₅ ríng'₂
 a₂lě₅ léi₄ a₂ma₂'ei₅ caun₂ jág₁ a₂le₁jě₃ 'au'₂ quian'₅₄
 ríng'₂. ¹³ Ca₂le₃jín₃ bá₄ rin'₅₄ jniog₄[‡] ja₁lá₃ dsiáin'₂
 jág₁ a₂cu₁in₂₃ Diú₄ 'nia'₂.

¹⁴ Jaun₂ ju₁jme₂gu'₅₄ bá₄ Te₁gui'₅₄ Jesucristo;
 ju₁le₂jniá₂ jě₄ quián'₂ 'nia'₂ a₂'nio₃ Diú₄ 'nia'₂; ju₁'ei₅
 caun₂ jág₁ jin'₄ 'nia'₂ quian'₅₄ Jme₂dsí₂ Jñi₅ó₅. A₂méi₃.
 Co₂ně₅.

[†] **13:12** Caun₂ tag₄ a₂jme₁chí'₄ lia'₂ con'₂ jme₁ca₂jmo₃ Pa₄ si₂ la₂.

[‡] **13:13** lit. “dsa₂ jñi₅ó₅.”

Jag₁ 'mí₂ a₂ ma₂ li'₅₄ quian'₅₄ Diu₄
New Testament in Chinantec, Tepetotutla
(MX:cnt:Chinantec, Tepetotutla)

copyright © 1994 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Chinantec, Tepetotutla

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Chinanteco, Tepetotutla [cnt], Mexico

Copyright Information

© 1994, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Chinantec, Tepetotutla

© 1994, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 30 Dec 2021

5c52af9e-3086-5d57-9b7e-2e495fea8899